



EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 03.02.2000  
KOM(2000) 17 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH  
EUROPAPARLAMENTET**

**OM TILLÄMPNINGEN AV DIREKTIV 92/51/EEG  
ENLIGT ARTIKEL 18 I DIREKTIV 92/51/EEG**

## INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I.	INLEDNING .....	5
II.	SAMMANFATTNING .....	5
III.	BAKGRUND .....	7
IV.	ALLMÄNNA KOMMENTARER.....	8
	A. Arbetet med införlivandet.....	8
	B. Tillämpning.....	9
	1. Inledning .....	9
	2. Rapporteringsperioden 1995-1996 .....	9
	3. Slutsats .....	11
	4. Rapporteringsperioden 1997-1998 .....	11
	5. Slutsats .....	14
	C. Statistik .....	15
V.	KOMMENTARER TILL DIREKTIVETS ARTIKLAR.....	15
VI.	KOMMENTARER YRKESVIS.....	35
	A. Offentlig tjänst .....	35
	B. Lärare.....	38
	C. Socialarbetare.....	39
	D. Yrken inom hälso- och sjukvård .....	40
	1. Allmänt .....	40
	2. Begränsningar för erkännande av examensbevis.....	40
	a) Verksamhet som är förbehållen vissa yrken.....	40
	b) Yrken som i två medlemsstater är skenbart lika men som omfattar olika verksamhetsområden.....	41
	c) Yrken på olika nivåer .....	41
	d) Begränsningar som skapats genom andra direktiv (till exempel sjuksköterskor med specialistkompetens) .....	42
	3. Problem.....	42
	a) Underlåtenhet att införliva direktiv.....	42
	b) Felaktig tillämpning .....	43
	4. Slutsatser .....	44
	a) Medlemsstaternas inbördes beroende.....	44

b) Särskilda förhållanden för yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård .	45
E. Yrken inom transport.....	45
F. Yrken inom turistsektorn.....	46
1. Reseledare .....	46
2. Turistguider .....	47
a) Introduktion .....	47
b) Rättspraxis för "turistguider" .....	48
c) Etablering - Tjänster.....	48
3. Begränsningar i verksamhetsområdet för två yrken: reseledare och turistguider .....	49
4. Slutsatser .....	50
G. Yrken inom idrotten .....	51
1. Den fria rörligheten för löntagare och etableringsfriheten.....	52
2. Tillhandahållande av tjänster .....	52
VII SAMORDNINGSGRUPPEN.....	53
A. Möten och rapporter .....	53
B. Uppförandekod som godkänts av samordningsgruppen för den generella ordningen för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning.....	54
C. Administrativt samarbete mellan medlemsstaterna .....	56
VIII.SPRÅKKRAV .....	56
IX. TILLFÄLLIGT TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER.....	57
X SLUTSATSER.....	63
BILAGA I.....	64
I. MEDLEMSSTATERNAS KOMMENTARER .....	64
A. Belgien.....	64
B. Danmark .....	64
1) Komplicerade regler .....	64
2) Den generella ordningen .....	65
3) Särskilda kommentarer .....	66
a) Frankrike: idrottsinstruktörer.....	66
b) Österrike : skidlärare och bergsguider .....	67
c) Yrken inom idrotten .....	67

C) Nederländerna .....	67
D) Österrike .....	68
E) Portugal.....	68
F) Förenade kungariket .....	68
G) Finland.....	69
H) Liechtenstein .....	69
I) Tyskland .....	69
<b>BILAGA II .....</b>	<b>71</b>

## I. INLEDNING

1. Rådets direktiv 92/51/EEG<sup>1</sup> antogs som ett komplement till direktiv 89/48/EEG om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier, för att utvidga denna ordning till att även omfatta andra utbildningsnivåer.
2. Grundprincipen är densamma<sup>2</sup>, nämligen att en person som är kvalificerad att utöva ett yrke i en medlemsstat också förutsätts vara kvalificerad att utöva yrket i en annan medlemsstat. Om utbildningen inte är samordnad<sup>3</sup> finns det fortfarande, precis som enligt direktiv 89/48, en möjlighet för medlemsstaterna att under iakttagande av de särskilda reglerna för förfarandet kräva kompletteringsåtgärder om skillnaderna är stora mellan utbildningarna. Detta direktiv är däremot mer komplext eftersom det täcker flera utbildningar; det handlar nu t.ex. om tre huvudkvalifikationsnivåer, med fastställda regler för jämförelse av dessa, och att atypisk utbildning i förhållande till den första ordningen måste omfattas.
3. I artikel 18 i direktivet anges att en lägesrapport om tillämpningen skall läggas fram senast fem år efter den tidsfrist som fastställts för direktivets införlivande<sup>4</sup>.
4. I föreliggande rapport ges först en beskrivning av bakgrunden till direktivet följt av en redogörelse för införlivandet och statistik över tillämpningen. Därefter kommenteras de enskilda artiklarna närmare och hur direktivet har tillämpats för de viktigaste yrkesgrupperna som sorterar under direktivet. En sammanfattning ges också av arbetet i den samordningsgrupp som ansvarar för införlivandet av direktivet. Två viktiga frågor som rör språkkrav och tillhandahållande av tjänster behandlas också. I slutsatserna framförs till sist några synpunkter som vägledning inför framtiden.

## II. SAMMANFATTNING

5. Antagandet av direktiv 92/51/EEG innebar en omfattande fas i införlivandet av den generella ordningen. Genom detta direktiv skulle den generella ordningen utvidgas till att gälla för ett nytt, stort område med en mängd sinsemellan mycket olika yrken. Antalet yrken, avvikelserna mellan dessa yrkesutbildningar i de olika medlemsstaterna och "jämförelsemöjligheterna" mellan detta direktiv och direktivet om den första generella ordningen har inneburit nya och svåra uppgifter för medlemsstaterna när ömsesidigt erkännande skulle tillämpas på dessa yrkeskvalifikationer.

---

<sup>1</sup> EGT L 209, 24.7.1992, s. 25.

<sup>2</sup> Den kompletterande generella ordningen skall "bygga på samma principer" och innehåller "i tillämpliga delar (...) samma regler som den först införda generella ordningen" (punkt 5 i ingressen till direktivet). (Samtliga citat, här och i det följande, från direktiv 92/51/EEG är en inofficiell översättning)

<sup>3</sup> "Vad gäller de yrken för vilkas utövande gemenskapen inte har fastställt någon lägsta kvalifikationsnivå, förbehåller sig medlemsstaterna rätten att fastställa en sådan nivå i syfte att garantera kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls inom deras territorier" (punkt 2 i ingressen).

<sup>4</sup> 18 juni 1994

6. I många medlemsstater försenades införlivandet av direktivet kraftigt. En del förseningar blev så omfattande och utdragna att direktivet under flera år inte hade någon verkan alls för samtliga dessa yrken i en hel medlemsstat. I andra medlemsstater har det rört sig om enstaka förseningar i mer specifika fall, ofta därför att man har genomfört direktivet yrke för yrke, vilket dock sammantaget har medfört betydande förseningar i tillämpningen. De flesta av dessa problem är nu emellertid lösta och utsikterna för att direktivet skall tillämpas mer utbrett och effektivt ter sig bättre.
7. Efter hand har det börjat komma in mer statistik med uppgifter om graden av rörlighet och vilka yrken som berörs mest, vilket främst är yrken på området för sjötransporter och yrken inom hälso- och sjukvård. Lärare och ingenjörer flyttar mest inom ramen för den generella ordningen i sin helhet. Ett nytt, stort steg framåt kommer att tas när det tredje direktivet om den generella ordningen – direktiv 1999/42/EG<sup>5</sup> – har genomförts år 2001.
8. Erfarenheterna från tillämpningen av direktivet har hjälpt till att klargöra några viktiga frågor. Fortfarande finns exempelvis en lucka i lagstiftningen som fylls av fördragsreglerna enligt domstolens tolkning. Detta gäller fall som varken sorterar under ett sektorsdirektiv eller den generella ordningen, t.ex. sjuksköterskor med specialistkompetens som ansöker om erkännande i en medlemsstat där det bara finns en yrkeskvalifikation för sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård. Det återstår fortfarande några problem när det gäller erkännande enligt jämställanderegler i direktivet, enligt vilka medlemsstater som tillämpar de kvalifikationsnivåer som fastställs enligt direktiv 89/48 skall erkänna andra medlemsstaters kvalifikationsnivåer som fastställs enligt direktiv 92/51. Ytterligare klargöranden väntas också inom kort från domstolen beträffande språkkrav och kommissionen har även arbetat vidare med de frågor som rör läkarintyg.
9. Det råder fortfarande vissa frågetecken kring tillämpningen av artikel 14, enligt vilken det finns möjlighet att göra undantag från principen att den sökande kan välja vilken typ av kompletteringsåtgärd som skall tillämpas om det är stora skillnader mellan yrkesutövarens kvalifikationer och kraven som ställs i den medlemsstat dit vederbörande tänker flytta. Det har ännu inte förekommit så många sådana tillämpningar och än så länge är det nästan bara tillfälliga undantag som har medgivits. Det mest kontroversiella fallet gäller erkännande av behörighet som skidinstruktör, vilket är en fråga som skall granskas närmare under de kommande månaderna. Under de senaste månaderna har på Frankrikes begäran permanenta undantag medgivits för bergsguider och grottforskningsinstruktörer. Tillfälliga undantag, som gäller fram till och med den 31 juli 2000, har medgivits för Österrike och Frankrike för olika skidinstruktörsyrken, för dykinstruktörer och fallskärmsinstruktörer. Erkännande av skidinstruktörer behandlas vidare i en serie ad hoc-möten, särskilt utformade för att underlätta utbyte av information, förklaring av åsikter och för att kunna komma fram till ett brett avtal avseende villkoren för den fria rörligheten. Mot bakgrund av den erfarenhet man nu har kan det komma att

---

<sup>5</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/42/EG av den 7 juni 1999 om införande av en ordning för erkännande av kvalifikationer för de former av yrkesverksamhet som omfattas av direktiven om liberalisering och övergångsåtgärder samt om komplettering av den allmänna ordningen för erkännande av kvalifikationer, EGT L 201, 31.7.1999.

krävas mer tid, så att varje begäran om undantag som framställs framgent genomgår en omfattande granskning och samråd.

10. Uppdateringen av direktivet har kritiserats för att vara alltför tidskrävande och arbetsintensiv. Trots att denna fråga otvivelaktigt är mycket svår, måste olika lösningar undersökas så att förfarandet kan förenklas.
11. Tillämpningen av direktiv 92/51 har även haft vissa effekter på turismbranschen. Många diskussioner och ett antal rättsliga förfaranden har förekommit vad gäller lokala kvalifikationer och krav på behörighet för turistguider och reseledare. Utvecklingen på detta och därmed sammanhängande områden samt det nya direktivförslaget om elektronisk handel har lett till en rad diskussioner kring behovet av såväl större rättslig klarhet och säkerhet som regler som är anpassade till moderna marknadskrav när det gäller tillhandahållande av tjänster över gränserna i motsats till etablering på plats.
12. Tillämpningen av direktiven om den generella ordningen har också lett till att vissa andra frågor har tagits upp, t.ex. gemenskapsrättens roll när det gäller rekrytering och utövande av särskilda yrken inom den offentliga sektorn, allmän rekrytering på grundval av en viss kvalifikationsnivå och tillämpningen av uttagningsprov.
13. Samordningsgruppens arbete har utökats till att även omfatta direktiv 92/51 och gruppens värdefulla arbete har fått fortsatt ökad betydelse, särskilt i och med antagandet av uppförandekoden som gruppen har godkänt för samordningen i samband med erkännande av examensbevis inom den generella ordningen. Med tanke på den omfattning som kommissionens arbete överlag har fått på senare tid i samband med ömsesidigt erkännande, överväger gruppen att stärka samordnarnas roll under informations- och åsiktsutbytet för att på så sätt ge stöd vid beslutsfattandet i dessa frågor.

### **III BAKGRUND**

14. Det första direktivet om den generella ordningen (89/48) avser endast behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier. Det visade sig att denna ordning behövde kompletteras med ett direktiv för kortare utbildning och utbildning på andra nivåer.
15. Kommissionens första förslag, som lades fram den 8 augusti 1989, gällde därför två utbildningsnivåer, nämligen
  - gymnasial utbildning eller yrkeserfarenhet (bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning), och
  - kort postgymnasial utbildning (examensbevis).
16. Detta förslag omfattade erkännande inom varje nivå och mellan nivåerna 2 och 3 (dvs. examensbevis enligt direktiv 89/48 omfattande minst tre års studier och examensbevis för kort postgymnasial utbildning) samt mellan nivåerna 1 och 2 (dvs. bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning och examensbevis över kort postgymnasial utbildning).

17. Dessutom ingick bestämmelser om erkännande av yrkeserfarenhet på nivå 1 (bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning).
18. I det ändrade förslaget, som lades fram den 8 augusti 1990, ingick i stort sett de ändringsförslag som parlamentet hade antagit den 17 maj 1990. De viktigaste ändringarna var i korthet följande: Examensbeviset utvidgades till att även gälla utbildningar vars verkliga nivå är jämförbar med nivån för den motsvarande korta högre utbildningen, även om denna utbildning inte betraktas som högre utbildning i ursprungsmedlemsstaten. Beträffande bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning fastställdes att utbildningarna kan äga rum växelvis vid en utbildningsinrättning och på ett företag. När en utbildning är längre än fyra år i värdmedlemsstaten sattes dessutom en övre gräns för möjligheterna till jämställande mellan nivå 2 och nivå 3, för att undvika problem vid tillämpningen av denna ordning. Dessutom infördes en möjlighet att välja mellan ett lämplighetsprov och en anpassningstid i kategorin för bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning.
19. Två nya begrepp infördes i rådet, nämligen dels ett kompetensbevis för mycket korta utbildningar där reglerna för erkännande och kompletteringsåtgärderna som införts för examensbevis och bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning skulle ha blivit alldeles för ohanterliga, dels reglerad utbildning, som genom undantaget från det krav på två års yrkeserfarenhet som normalt ställs när yrket inte är reglerat skapar en bättre balans mellan medlemsstater där yrken är reglerade och medlemsstater där regleringen endast gäller utbildningen<sup>6</sup>.
20. Eftersom rådets gemensamma ståndpunkt avspeglade parlamentets yttrande beslutade parlamentet<sup>7</sup> att inte lägga fram några ändringsförslag vid andra behandlingen. Direktivet antogs därför den 18 juni 1992.

#### **IV ALLMÄNNA KOMMENTARER**

##### **A Arbetet med införlivandet**

21. Direktivet, som skulle ha genomförts senast den 18 juni 1994, har nu införlivats i alla medlemsstaters lagstiftning<sup>8</sup>. I vissa medlemsstater hölls inte tidsfristen på två år enligt artikel 16, vilket har lett till att erfarenheterna av tillämpningen begränsas i motsvarande grad. I Spanien försenades införlivandet med omkring ett år, i Irland med två år, i Portugal och Förenade kungariket med två och ett halvt år, i Belgien med tre år och i Grekland uppgick förseningen till fyra år. Kommissionen inledde därför överträdelseförfaranden.

---

<sup>6</sup> Enligt kommissionens redogörelse i meddelandet av den 5 mars 1992 till parlamentet om rådets gemensamma ståndpunkt.

<sup>7</sup> Dok. PE 200.275.

<sup>8</sup> Med förbehåll för att det införlivas i lagstiftningen yrke för yrke.



## B Tillämpning

### 1. Inledning

22. Enligt artikel 18 i direktiv 92/51/EEG är medlemsstaterna skyldiga att lämna statistiska uppgifter till kommissionen om hur många examensbevis som erkänts under den tvååriga rapporteringsperioden. Även en skriftlig rapport med tonvikten lagd på huvudfrågorna och eventuella problem vid införlivandet av direktivet skall lämnas. Nedanstående sammanställning avser tillämpningen av direktiv 92/51/EEG under perioden 1995 t.o.m. 1998 och har inte gjorts för tiden före detta datum, eftersom mycket litet information var tillgänglig då. Sammanställningen omfattar även uppgifter från EES-länderna<sup>9</sup> mot bakgrund av ändringarna till EES-avtalet som innebär att direktiven även är tillämpliga i EES.

### 2. Rapporteringsperioden 1995-1996

23. De uppgifter som ges i denna del av rapporten kommer huvudsakligen från de nordeuropeiska medlemsstaterna (Danmark, Tyskland, Österrike, Nederländerna, Sverige, Finland och Förenade kungariket) samt från Italien. Av EES-länderna är det bara Liechtenstein som har sänt in statistik.

24. De sydeuropeiska medlemsstaterna har av olika skäl inte sänt in uppgifter till kommissionen (nyligen eller pågående införlivande – Portugal, Spanien, Grekland; endast liten rörlighet – Frankrike; inga uppgifter tillgängliga – Irland, Luxemburg; inga ansökningar – Belgien). Nedan ges en översikt över tillgängliga siffror som visar att den fria rörligheten främst har skett mellan de nordliga medlemsstaterna och mellan dessa stater och Italien.

25.

Yrken som främst berörs av den fria rörligheten inom ramen för direktivet
<b>Sjuktymnaster</b> (flyttar till Tyskland)
<b>Sjömansyrken</b> (flyttar till Danmark, Sverige, Förenade kungariket och Tyskland);
<b>Sjuksköterskor med specialistkompetens</b> (flyttar till Österrike och Tyskland);
<b>Barnskötare/förskollärare</b> (flyttar till Österrike);
<b>Massörer</b> (flyttar till Italien);
<b>Röntgensjuksköterskor</b> (flyttar till Italien);

---

<sup>9</sup> Island erkände inte några examensbevis inom ramen för direktiv 92/51/EEG.

26.

Stater som främst har erkänt diplom	Ursprungsstater
Tyskland 767	Nederländerna, Förenade kungariket
Österrike 164	Tyskland
Förenade kungariket 106	Nederländerna
Danmark 76	Sverige
Italien 25	Tyskland
Sverige 21	Danmark, Norge, Finland och Island
Liechtenstein 8	Tyskland
Nederländerna 7	Belgien
Finland 4	För få uppgifter för att man skall kunna dra några slutsatser.

27. Tyskland uppvisar de avgjort högsta siffrorna för erkända examensbevis (767) och dessa examensbevis kommer i första hand från Nederländerna (288 examensbevis för sjukgymnaster och 102 examensbevis för sjömansyrken) och Förenade kungariket (52/64 brittiska examensbevis gällde sjömansyrken). I Nederländerna erkändes däremot knappast några examensbevis alls (7). I Österrike, som kom på andra plats, erkändes 164 utländska examensbevis, vilket var betydligt färre än i Tyskland; flertalet av dessa var tyska barnskötare/förskollärare (*Kindergärtner/in*) och sjuksköterskor med specialistkompetens (*Pflegenhelfer*). På tredje plats kommer Förenade kungariket, där man i huvudsak har erkänt nederländska examensbevis i sjömansyrken. I Danmark, som var en större importör än exportör, erkändes främst svenska examensbevis och även här i sjömansyrken (*matros, motormand* och *skibassistent*), medan de examensbevis som erkänts i Sverige (21) i huvudsak kommer från de nordiska länderna (främst Danmark, följt av Norge, Finland och Island) och även här i sjömansyrken.

28. Nederländerna och Finland behövde erkänna betydligt färre examensbevis delvis därför att det inte är så många yrken som är reglerade i dessa länder.

29.

Stater innehavare av examensbevis har flyttat varifrån av	Till
Nederländerna 574	Förenade kungariket, Tyskland
Tyskland 171	Österrike
Sverige 78	Danmark

Förenade kungariket 64	Tyskland
Österrike 55	Tyskland
Danmark 29	Tyskland
Finland 29	Tyskland
Italien 20	Tyskland
Liechtenstein 1	Tyskland

30. Den största exportören av examensbevis inom ramen för det andra direktivet är Nederländerna (574) och dessa examensbevis har i huvudsak erkänts i Förenade kungariket och Tyskland. Tyskland är den största importören och den näst största exportören (171) och tyska examensbevis har främst erkänts i Österrike. Svenska examensbevis i sjömansyrken har huvudsakligen erkänts i Danmark. Förenade kungariket (64) exporterar främst till Tyskland när det gäller sjömansyrken; Österrike (55) exporterar flest sjukgymnaster till Tyskland och Danmark (29) exporterar mest till Tyskland.
31. Dessa absoluta tal skall naturligtvis ses mot bakgrund av de nationella populationerna för dessa yrken i de olika medlemsstaterna.
3. *Slutsats*
32. Vad beträffar sjömanssektorn flyttar yrkesutövarna över gränserna åt båda håll, dvs. från Nederländerna, Sverige och Förenade kungariket till Danmark, Sverige, Förenade kungariket och Tyskland.
33. Barnskötare/förskollärare och sjuksköterskor med specialistkompetens tenderar däremot att flytta i en riktning, från Tyskland till Österrike. Detsamma gäller sjukgymnaster, som främst flyttar från Nederländerna till Tyskland. Ett mindre antal massörer och röntgensjuksköterskor har flyttat till Italien.
4. *Rapporteringsperioden 1997-1998*
34. Det blev uppenbart att för denna period var det hälso- och sjukvårdsyrkena samt sjömansyrkena som berördes mest av den fria rörligheten inom ramen för direktivet. Norge (EES-land) tog emot det i särklass största antalet EU-medborgare, huvudsakligen från norra Europa (Sverige och Förenade kungariket) och de flesta erkännandena av reglerade yrken avsåg maskin- och däcksbefäl. En hög grad av rörlighet rapporterades också för sjuksköterskor med specialistkompetens i Österrike, Spanien, Tyskland, Frankrike, Luxemburg och Förenade kungariket.
35. Fullständiga uppgifter inkom från alla EU- och EES-medlemsstater, undantaget Grekland.

36.

<b>Yrken som främst berörts av den fria rörligheten inom ramen för direktivet</b>
<b>Sjömansyrken</b> (flyttar till Norge, Tyskland, Danmark, Sverige och Förenade kungariket)
<b>Sjukgymnaster</b> (flyttar till Tyskland)
<b>Sjuksköterskor med specialistkompetens</b> (flyttar till Österrike, Spanien, Tyskland, Frankrike, Luxemburg och Förenade kungariket)
<b>Optiker</b> (flyttar till Frankrike)
<b>Tekniker</b> (flyttar till Förenade kungariket)
<b>Tandhygienister</b> (flyttar till Förenade kungariket) och <b>tandtekniker</b> (flyttar till Portugal)
<b>Massörer</b> (flyttar till Italien)
<b>Flygtekniker</b> (flyttar till Irland)
<b>Barnskötare/förskollärare</b> (flyttar till Österrike och Italien)

37.

<b>Medlemsstater som har erkänt diplom</b>	<b>Ursprungsländer</b>
Norge 1535	Sverige, Förenade kungariket, Grekland
Tyskland 822	Nederländerna, Förenade kungariket och Belgien
Spanien 229	Tyskland, Förenade kungariket och Frankrike
Luxemburg 283	Frankrike, Tyskland och Österrike
Förenade kungariket 173	Irland, Nederländerna och Finland
Österrike 91	Tyskland
Danmark 61	Tyskland och Sverige
Italien 44	Tyskland
Frankrike 37	Belgien
Irland 36	Förenade kungariket

Sverige 31	Finland
Nederländerna 26	Tyskland och Belgien
Portugal 20	Frankrike och Spanien
Finland 20	Sverige
Liechtenstein 10	Österrike
Belgien 7	Nederländerna

38.

<b>Länder som har exporterat examensbevis</b>	<b>Till</b>
Sverige 701	Norge (620), Danmark (30), Finland (15) och Förenade kungariket (13)
Förenade kungariket 580	Norge (460), Tyskland (54), Spanien (32) och Irland (21)
Nederländerna 574	Tyskland (504), Förenade kungariket (36) och Spanien (12)
Tyskland 307	Spanien (75), Österrike (68), Luxemburg (37), Italien (32), Norge (34) och Danmark (27)
Frankrike 277	Luxemburg (206), Spanien (38), Tyskland (10)
Danmark 142	Norge (86), Tyskland (27) och Spanien (18)
Spanien 136	Norge (98), Tyskland (14), Förenade kungariket (11)
Österrike 131	Norge (51), Tyskland (42), och Luxemburg (24)
Belgien 124	Tyskland (53), Frankrike (35), Luxemburg (11) och Spanien (10)
Grekland 111	Norge (93), Tyskland (7)
Finland 101	Norge (35), Sverige (22), Förenade kungariket (22)
Irland 89	Förenade kungariket (77), Norge (18)

Island 52	Tyskland (35), Norge (16)
Italien 47	Spanien (22), Tyskland (13)
Portugal 28	Tyskland (12), Norge (8)
Luxemburg 14	Tyskland (13)
Norge 7	Tyskland
Liechtenstein 4	Tyskland

39. Undantaget Grekland har 3 425 erkännanden rapporterats för perioden. För hela perioden 1995–1998 har totalt 4 603 erkännanden rapporterats bara inom ramen för den andra generella ordningen. Rapporteringsperioden 1997–1998 uppvisar en ökning (med omkring tre gånger) av antalet erkännanden. Många av de kvalifikationer som erkänts var examensbevis enligt definitionen i bilaga C, bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning och kompetensbevis.
40. Det jämförelsevis omfattande antalet examensbevis som erkänts av de nordiska länderna kan förklaras av dessa länders gemensamma intresse av sjöfarten. Sjukgymnaster är troligen den yrkeskategori som flyttar mest inom ramen för den generella ordningen som helhet. Detta förklarar det stora antalet ansökningar om erkännande som Tyskland har beviljat enligt direktiv 92/51/EEG, då det är den enda medlemsstaten som reglerar yrket i enlighet med det senare direktivet.

Det stora antalet sjuksköterskor med specialistkompetens som flyttar mellan Österrike, Spanien, Tyskland, Frankrike, Luxemburg och Förenade kungariket samt barnskötare/förskollärare som flyttar till Österrike och Italien beror på att det finns många yrkesutövare inom dessa yrkeskategorier i de länderna. Den franska statistiken har tillfört ett nytt element, nämligen migrationen när det gäller optiker. Kommissionen gör nu en grundlig utredning av yrkesregleringarna på IT-området, vilket bör leda till en förklaring till att Förenade kungariket har erkänt så många tekniker. En undersökning av antalet tandhygienister som flyttar till Förenade kungariket kommer också att genomföras.

## 5. *Slutsats*

41. I stora drag kan de olika fristående eller med varandra sammanhängande anledningarna till migrationen sammanfattas enligt följande: det finns yrkesutövare inom samma yrkeskategori i en eller flera medlemsstater med jämförbar och motsvarande kvalifikationsnivå enligt direktivet – examensbevis, bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning och kompetensbevis osv. – (t.ex. sjuksköterskor med specialistkompetens som flyttar mellan Österrike, Spanien, Tyskland, Frankrike, Luxemburg och Förenade kungariket; det stora antalet yrkesutövare inom sjöfarten i Sverige, Förenade kungariket, Grekland och Norge är en möjlig förklaring till att så många inom denna yrkeskategori flyttar från dessa länder till i första hand Norge; geografisk närhet och kulturella likheter (t.ex. nederländska sjukgymnaster, skeppare och logopedier som flyttar till Tyskland, brittiska flygtekniker som flyttar till Irland, belgiska optiker som flyttar till Frankrike och franska och spanska tandtekniker som flyttar till Portugal).

## C Statistik

42. I detta avsnitt anges ett antal statistiska uppgifter som rör beslut om erkännande som fattats inom ramen för den generella ordningen som helhet.
43. 1993–1998 godkändes totalt 23 224 ansökningar om erkännande inom ramen för båda direktiven om den generella ordningen. En analys av perioden 1993–1996 visade att av de 12 595<sup>10</sup> ansökningar som godkänkts framställdes krav på komplettering i 1 954 fall, vilket motsvarar 15,5 %. Av dessa 15,5 % utgjorde 63 % anpassningstid och 37 % lämplighetsprov. En uppdelning av dessa 15,5 % leder till följande relativa andelar: lämplighetsprov tillämpades i 5,6 % av alla ärenden rörande erkännande enligt den generella ordningen och anpassningstid i 9,8 % av sådana ärenden. Å andra sidan fattades också 1 718 negativa beslut, vilket omräknat betyder att 12 % av ansökningarna lett till avslag, åtminstone vid första försöket. 7,13 % av dem som nekats erkännande genomförde kompletteringsåtgärder av vilka ca 95 % var lämplighetsprov. Med andra ord fattades 6,7 % av de negativa besluten efter det att arbetstagaren hade genomgått ett lämplighetsprov och 0,3 % efter anpassningstiden. 14,47 % av alla beslut om erkännande, både positiva och negativa, fattades efter det att kompletteringsåtgärder hade tillämpats.
44. Det kanske inte är möjligt eller lämpligt att dra några specifika slutsatser av den statistik som finns tillgänglig än så länge om tillämpningen av gemenskapsrätten som rör den generella ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer. Den information och de analyser som läggs fram i denna rapport kan vara till nytta för ytterligare överläggningar och diskussioner om tillämpningen av gemenskapsrätten. Emellertid kan man nog rent generellt dra den slutsatsen att statistiken så här långt verkar visa vad man kunde förvänta sig av tillämpningen av de olika gemenskapsreglerna på detta område.
45. Rörlighetens omfång är kanske inte heller utslagsgivande för utvärderingen av direktiven om den generella ordningen, delvis beroende på att de bara har tillämpats en kortare tid, vilket gör att kunskaperna om tillgänglighet och tillämpning fortfarande kan öka. Enskilda personer kan oavsett yrkesmässig utveckling förvänta sig att gemenskapsrätten fungerar som ett stöd och underlättar när man flyttar inom EU. Den stora rörlighet som noteras kan redan nu ses som tecken på att direktiven om den generella ordningen har lett till ett mycket lyckat resultat.

## V KOMMENTARER TILL DIREKTIVETS ARTIKLAR

46. I direktiv 92/51/EEG hänvisas till de tidigare artiklarna 49 (nu omnummerad till artikel 40), 57.1 (nu artikel 47) och 66 (nu artikel 55) i fördraget, i dess lydelse enligt Amsterdamfördraget. Direktivet skall således tillämpas för anställda, vid etablering och tillhandahållande av tjänster.
47. I skälen förklaras de huvudsakliga bestämmelserna i direktivet. De viktigaste skälen anges i denna rapport i samband med de bestämmelser som berörs av dem.

---

<sup>10</sup> Det är den mest fullständiga uppgiften som finns tillgänglig.

48. De grundläggande begrepp som används i direktivet definieras i artikel 1. Tillämpningsområdet, särskilt i förhållande till andra direktiv, anges i artikel 2. Därefter följer de huvudsakliga kriterierna för erkännande på grundval av den utbildningsnivå som krävs i värdmedlemsstaten nämligen examensbevis (artikel 3-5) eller bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning (artikel 6-7) med angivande av vilken komplettering som kan krävas om det skulle finnas avsevärda skillnader mellan utbildningarna (artiklarna 4, 5 och 7). För andra utbildningar anges i artiklarna 8 och 9 metoder för att förenkla förfarandet. Därefter följer övergripande bestämmelser om erkännande av lämplighetsintyg och liknande (artikel 10), om användande av yrkesbenämning och titel (artikel 11) och om hur ansökan om erkännande skall behandlas (artikel 12). Den samordningsgrupp som inrättades genom det första direktivet om den generella ordningen bemyndigas genom detta direktiv (artikel 13). I artikel 14 fastställs ett förfarande för beslut om undantag från rätten att välja mellan anpassningstid och lämplighetsprov och i artikel 15 fastställs ett förfarande för ändring av bilaga C och D. Resterande artiklar behandlar de rapporter som medlemsstaterna (artikel 16) och kommissionen (artikel 18) skall lämna samt om direktivets införlivande med nationell lagstiftning (artikel 17).

#### *A. ARTIKEL 1*

49. I artikel 1 definieras en rad begrepp som är grundläggande för förståelsen av direktivet.

#### *ARTIKEL 1 a*

50. I denna artikel definieras "**examensbevis**" som ett bevis på postgymnasial utbildning omfattande studier på minst ett år (studietiden får dock inte överstiga tre år vilket är kravet för ett examensbevis enligt direktiv 89/48). Utbildning av detta slag ligger på en högre nivå såtillvida att inträdeskravet är godkänt resultat på sådan utbildning som fordras för inträde till universitet eller högskolor. Definitionen av "examensbevis" avser även de utbildningslinjer som förtecknas i bilaga C (se kommentarer till artikel 15).
51. Liksom i direktiv 89/48 skall examensbeviset utfärdas av en myndighet och det skall av examensbeviset framgå att innehavaren har de yrkesmässiga kvalifikationer som krävs för att utöva ett reglerat yrke i medlemsstaten.
52. Denna bestämmelse täcker under vissa förutsättningar, i likhet med motsvarande bestämmelse i direktiv 89/48, examensbevis som erhållits i tredje land. Utöver examensbevis som erhållits i gemenskapen omfattar artikeln emellertid också examensbevis som erhållits utanför gemenskapen vid skolor som tillhandahåller undervisning i enlighet med en medlemsstats lagar och andra författningar.
53. På samma sätt som i direktiv 89/48 likställs alternativa utbildningar med examensbevis på villkor att de erkänts såsom likvärdiga av den medlemsstat där de erhållits och där ger samma rättigheter att utöva ett reglerat yrke. Alternativa utbildningar kan vara utbildningar som ges parallellt med huvudutbildningen eller utbildningar av äldre datum.



#### ARTIKEL 1 b

54. "Bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning" omfattar postgymnasial yrkesutbildning eller teknisk eller yrkesinriktad gymnasielinje.
55. Postgymnasial utbildning, som kan bestå studier, praktik eller yrkeserfarenhet, krävs om gymnasiestudierna varit av allmän karaktär. Om man har gått en teknisk eller yrkesinriktad gymnasielinje är den postgymnasiala utbildningen inte nödvändig för att svara mot definitionen av bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning. Utbildningen kan anordnas vid en utbildningsanstalt eller på en arbetsplats eller omväxlande vid en utbildningsanstalt och på en arbetsplats.
56. Liksom examensbevis skall bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning utfärdas av en myndighet och det skall framgå att innehavaren innehar de yrkesmässiga kvalifikationer som krävs för att utöva ett reglerat yrke i medlemsstaten.
57. Om man har gått utbildningen i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och på en utbildningsanstalt som inte tillhandahåller undervisning i enlighet med bestämmelserna i en medlemsstat, krävs det två års erfarenhet i den medlemsstat som har erkänt utbildningsbeviset (och inte tre som för examensbevis) för att innehavaren av bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning skall kunna åberopa den generella ordningen i en annan medlemsstat.
58. Alternativa utbildningar likställs på samma villkor som gäller för examensbevis.

#### ARTIKEL 1 c

59. I artikel 1 c definieras "kompetensbevis" som ett bevis på en utbildning som varken når upp till nivån för examensbevis 89/48 eller 92/51 och inte heller till nivån för bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning. Det rör sig alltså om en mycket kort utbildning. Ett kompetensbevis kan också vara ett bevis som utfärdats efter det att en myndighet har bedömt den sökandes personliga egenskaper, färdigheter eller kunskaper, utan att vederbörande har gått någon utbildning.
60. När direktivet skulle antas tog kommissionen på sig uppgiften att, i samband med granskningen av tillämpningen av direktivet i enlighet med artikel 18 och mot bakgrund av eventuella problem som skulle kunna uppstå i praktiken, vara uppmärksam på att "ett kompetensbevis" har mindre tyngd än ett bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning, detta med tanke på den oro som uttrycktes i fråga om skillnaden mellan dessa två begrepp. Kommissionen har emellertid inte fått några indikationer på att några speciella problem skulle ha uppstått.

#### ARTIKEL 1 g

61. I vissa medlemsstater finns det relativt få reglerade yrken. I gengäld kan en utbildning till ett icke reglerat yrke vara särskilt utformad för detta yrke och ha den utformning eller den nivå som bestäms eller kontrolleras av myndigheterna.
62. Eftersom dessa "reglerade utbildningar" ger garantier motsvarande dem som finns för reglerade yrken befrias invandraren från kravet att visa upp bevis på

yrkeserfarenhet då aktiviteten inte är reglerad i ursprungsmedlemsstaten (se artikel 3, 5 och 6).

63. I bilaga D (se nedan) finns en förteckning över reglerade utbildningar som anses ha samma nivå som utbildningar som leder till examensbevis 92/51. Det kan också finnas andra reglerade utbildningar, till exempel i nivå med utbildningar som leder till bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning.

#### *ARTIKEL 1 d, e, f, h, i och j*

64. Definitionerna av värdmedlemsstat, reglerat yrke, reglerad yrkesverksamhet, yrkeserfarenhet, anpassningstid och lämplighetsprov är desamma som i direktiv 89/48. När det gäller reglerad yrkesverksamhet finns det dock inte någon förteckning över sådan eftersom de är fler till antalet än i direktiv 89/48.
65. Beträffande dessa definitioner behöver inte några särskilda kommentarer göras utöver dem som finns i rapporten om direktiv 89/48<sup>11</sup>.

#### *B ARTIKEL 2 (och bilaga A och B)*

66. I det första stycket fastslås det att direktivet skall gälla för varje medborgare i en medlemsstat som vill utöva ett yrke såsom egen företagare eller såsom anställd.
67. I det andra stycket undantas från direktivets tillämpningsområde de yrken för vilka det finns ett separat direktiv om fastställande av avtal om medlemsstaternas ömsesidiga erkännande av examensbevis. Denna bestämmelse avser följande yrken: sjuksköterska, läkare, barnmorska, farmaceut, veterinär, tandläkare och arkitekt liksom yrken inom transport (jfr. avsnitt IV E "Yrken inom transport").
68. Direktivet gäller inte heller för de aktiviteter som omfattas av ett av de direktiv som förtecknas i bilaga A, de så kallade direktiven om övergångsåtgärder (och liberalisering). Till följd av denna andra bestämmelse om undantag föreslog kommissionen en ordning för erkännande av examensbevis för dessa yrken i sitt förslag till ett tredje direktiv om den generella ordningen, vilket godkändes av parlamentet vid andra behandlingen den 7 maj 1999 och av rådet den 11 maj 1999. Detta direktiv som undertecknades den 7 juni skall vara införlivat inom två år från och med att det offentliggjordes i EGT, alltså före den 31 juli 2001. Ordningen är inspirerad av den generella ordningen men med två skillnader. Den första är att den är enklare, det finns nämligen bara en enda utbildningsnivå. Men det är också så att de yrken som omfattas sinsemellan uppvisar mindre skillnader när det gäller utbildning. Den andra skillnaden är att det tillkommer värdmedlemsstaten att välja mellan lämplighetsprov och anpassningstid om det föreligger betydande skillnader i utbildningarna, om en invandrare, som egenföretagare eller som företagsledare, önskar utöva en yrkesverksamhet för vilken kunskaper om och tillämpning av nationella föreskrifter fordras. Denna andra skillnad är ett resultat av den

---

<sup>11</sup> KOM (96) 46 slutlig, 15.2.1996. Om ett yrke inte är reglerat enligt direktiv 89/48/EEG och 92/51/EEG har värdmedlemsstaten fortfarande skyldigheter enligt fördraget i fråga om erkännande av yrkeskvalifikationer (se Bobadilla-målet, dom av den 8 juli 1999 i mål C-234/97).

överenskommelse som till slut uppnåddes mellan Europaparlamentet och rådet inom ramen för det förlikningsförfarande som föreskrivs i artikel 189 B (nu 251) i fördraget.

69. I det tredje stycket som behandlar bilaga B utvidgas en del av de tidigare nämnda direktiven till att omfatta även anställda.
70. Detta avhjälper en brist som inte fanns i de andra direktiven om erkännande av yrkeskvalifikationer. Det är faktiskt så att de första direktiven bara omfattade etablering och tillhandahållande av tjänster i linje med rådets allmänna program för upphävande av begränsningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster. De senare direktiven har omfattat även anställda i de berörda yrkena.
71. Tillämpningen av dessa direktiv när det gäller anställda, även för andra än företagsledare, har inte skapat några särskilda problem enligt vad kommissionen erfar.

### C. ARTIKEL 3

72. I denna artikel fastställs principerna för erkännande då en värdmedlemsstat kräver ett examensbevis enligt direktiv 92/51/EEG eller enligt direktiv 89/48/EEG.
73. Det är utbildningsnivån som skiljer ett examensbevis enligt 89/48/EEG från ett examensbevis enligt 92/51/EEG. Det senare är i princip ett bevis på en genomförd universitetsutbildning på minst ett år (men på kortare tid än tre år).
74. Det finns flera lösningar beroende på om yrket i fråga är reglerat eller inte i ursprungsmedlemsstaten, och om det inte är det, om utbildningen i sin tur är reglerad eller inte.
75. a) Om yrket är reglerat i ursprungsmedlemsstaten och om den sökande har ett examensbevis enligt 89/48/EEG eller 92/51/EEG skall detta examensbevis i princip erkännas av värdmedlemsstaten (eventuellt med komplettering, se artikel 4).
76. b) Om yrket inte är reglerat i ursprungsmedlemsstaten men om den sökande trots detta innehar ett eller flera utbildningsbevis<sup>12</sup> på samma nivå som examensbevis enligt 92/51/EEG, måste värdmedlemsstaten i princip erkänna detta eller dessa bevis under förutsättning att den sökande har utövat detta yrke under minst två år de senaste tio åren, dock utan att det påverkar eventuella kompletteringsåtgärder (se artikel 4).
77. Man kan emellertid inte kräva två års erfarenhet om utbildningen är reglerad i ursprungsmedlemsstaten. I artikel 1 g definieras begreppet reglerad utbildning vilket förutsätter att utbildningen särskilt utformats för ett visst yrke och att den har den utformning och den nivå som föreskrivs i medlemsstatens lagar och andra författningar.

---

<sup>12</sup> Om utbildningen är parallell med den normala utbildningen eller med en utbildning av äldre datum kan den likställas med den normala utbildningen förutsatt att villkoren i det näst sista stycket uppfylls.

78. Den garanti som lagstiftningen i ursprungsmedlemsstaten ger värdmedlemsstaten ersätts i viss mån genom att det krävs en minsta arbetslivserfarenhet inom yrket eller genom att den utbildning som invandraren har gått är reglerad.
79. Det finns ingen ordning för erkännande av examensbevis enligt 92/51/EEG för att få utöva ett reglerat yrke när det för detta egentligen krävs ett examensbevis enligt 89/48/EEG, för vilket ett av kraven är att med godkänt resultat ha avslutat postgymnasiala studier på mer än fyra år. Skillnaden mellan utbildningarna skulle i ett sådant fall faktiskt vara mer än tre år. Invandraren kan emellertid åberopa rättspraxis enligt "Vlassopoulou"-målet<sup>13</sup> för att få sina kvalifikationer erkända.

#### D. ARTIKEL 4

80. I denna artikel föreskrivs sådana åtgärder som kan åläggas invandraren för att kompensera eventuella brister i utbildningen jämfört med den som krävs i värdlandet enligt artikel 3. Det finns tre olika åtgärder beroende på vad det är som saknas i utbildningen. a) Om utbildningen är för kort kan detta kompletteras genom yrkeserfarenhet. b) Om det finns brister i utbildningens innehåll eller eventuellt när det gäller verksamhetsområdet kompletteras detta genom anpassningstid eller lämplighetsprov.
81. (a) Det kan ställas krav på yrkeserfarenhet om invandrarens utbildning är mer än ett år kortare än den som krävs i värdmedlemsstaten.
82. Den yrkeserfarenhet som krävs och som invandraren skall styrka får inte vara längre än den dubbla tiden för den utbildningstid som fattas. I de fall då den period som fattas utgörs av yrkespraktik får värdlandet inte kräva yrkeserfarenhet som är längre än denna period. Under alla omständigheter får man inte kräva mer än fyra års yrkeserfarenhet. Om det i värdmedlemsstaten krävs ett examensbevis på en av utbildningslinjerna i bilaga C får värdmedlemsstaten inte kräva yrkeserfarenhet av den sökande som innehar ett examensbevis "89/48" eller "92/51". Det är nämligen så att de utbildningslinjer som finns förtecknade i bilaga C omfattar mycket speciella tidsperioder, svåra att jämföra med dem som gäller för de examensbevis i egentlig mening som avses i dessa båda direktiv, samtidigt som de leder till examensbevis som likställs med examensbevis "92/51".

---

<sup>13</sup> I denna dom i mål 340/89 tolkar domstolen artikel 52 (nu 43) i fördraget om etableringsfrihet som att värdmedlemsstaten är skyldig att *"att ta hänsyn till de examensbevis, utbildningsbevis och andra behörighetsbevis som personen i fråga har förvärvat i syfte att utöva samma yrke i en annan medlemsstat och att avgöra om den kompetens som intygas genom dessa examensbevis motsvarar de kunskaper och kvalifikationer som krävs enligt de nationella reglerna"* (punkt 16). Det är bara om jämförelsen visar att kunskaperna och kvalifikationerna bara delvis motsvarar dem som krävs som värdlandet har rätt att kräva att den berörda personen bevisar att han har förvärvat de kunskaper och kvalifikationer som saknas. (punkt 19). Värdlandet måste också ta hänsyn till den yrkeserfarenhet som förvärvats på dess territorium eller i ursprungsmedlemsstaten. (punkt 21). Undersökningsförfarandet måste vara förenat med garantier, beslutet måste kunna bli föremål för en rättslig prövning som gör det möjligt att kontrollera beslutets laglighet i förhållande till gemenskapsrätten och den berörda personen måste ha möjlighet att få kännedom om de skäl som ligger till grund för beslutet (punkt 22). Denna dom har gett upphov till fast rättspraxis som utvidgats till att omfatta anställda (se dom i mål 234/97 "Bobadilla").

83. (b) Det kan ställas krav på att den sökande gör en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov
84. om innehållet i den utbildning som invandraren gått väsentligt skiljer sig från innehållet i den utbildning som krävs i värdmedlemsstaten, eller
85. om det reglerade yrket i värdmedlemsstaten omfattar en eller flera reglerade yrkesverksamheter som inte ingår i det reglerade yrket i ursprungsmedlemsstaten för vilka det krävs särskild utbildning som *i väsentliga delar inte täcks* av invandrarens utbildning.
86. Enligt direktivet får anpassningstiden inte överstiga tre år.
87. Invandraren får i princip själv välja mellan lämplighetsprov och anpassningstid. Det är bara i tre följande fall som de nationella myndigheterna får avgöra:
- Om det för yrket i fråga krävs "ingående kännedom om landets lagstiftning" och rådgivning och/eller bistånd rörande landets lagar ingår som ett "väsentligt och återkommande" led i yrkesutövningen.
  - Om medlemsstaten har beviljats undantag från principen att den sökande har rätt att välja enligt artikel 14 (se nedan).
  - Om värdmedlemsstaten kräver examensbevis på en utbildning som omfattar mer än tre år och invandraren bara har examensbevis från en utbildning på ett år eller mindre<sup>14</sup>.
88. Anpassningstid och lämplighetsprov definieras i artikel 1 i och j.
89. Invandraren kan bara åläggas en av dessa tre kompletteringsåtgärder (artikel 4.2).

#### E. ARTIKEL 5

90. I denna artikel behandlas det fall då värdmedlemsstaten kräver examensbevis enligt 92/51 och den sökande endast innehar ett bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning.
91. I det här fallet måste värdmedlemsstaten i princip erkänna det bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning som föreskrivs i en annan medlemsstat för att utöva ett reglerat yrke. Värdmedlemsstaten kan emellertid kräva att den sökande fullgör en anpassningstid på högst tre år eller genomgår ett lämplighetsprov. För att kunna ställa detta krav är det emellertid inte nödvändigt att bevisa att den sökandes utbildning saknar en del i förhållande till den som krävs i värdmedlemsstaten. Detta antas redan i och med den nivåskillnad som finns mellan det examensbevis som krävs och det bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning som invandraren har. Det är dock invandraren som har rätt att välja mellan anpassningstid eller lämplighetsprov utom i undantagsfall som kan beviljas enligt förfarandet i artikel 14.

---

<sup>14</sup> Det finns inte någon ordning om erkännande i det fall då invandraren har en utbildning på denna nivå och värdlandet kräver mer än fyra års postgymnasiala studier. I sådana fall tillämpas domstolens rättspraxis från "Vlassopoulou"-målet.

92. Om yrket inte är reglerat i ursprungsmedlemsstaten och om den sökande har en eller flera utbildningsbevis enligt nivån för bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning måste denna utbildning i princip erkännas av värdmedlemsstaten förutsatt att den sökande har utövat yrket i fråga under minst två år under de senaste tio åren. Dessa två års yrkesverksamhet kan man emellertid inte kräva om utbildningen är reglerad i ursprungsstaten. Reglerad utbildning definieras i artikel 1 g.
93. Detta får dock inte påverka eventuella kompletteringsåtgärder under de villkor som nämnts ovan.

#### F. ARTIKEL 6

94. I artikel 6 fastställs principen om erkännande då en värdmedlemsstat kräver bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning för utövande av ett yrke.
95. En sökande kan inte nekas att utöva ett reglerat yrke med hänvisning till otillräckliga kvalifikationer i följande fall:
96. a) Den sökande innehar antingen det examensbevis eller det bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning som krävs för detta yrke i en annan medlemsstat.
97. b) Yrket är inte reglerat i det land som den sökande kommer ifrån, men den sökande har två års yrkeserfarenhet som förvärvats under de senaste tio åren och dessutom ett eller flera utbildningsbevis<sup>15</sup> på den nivå som krävs för examensbevis eller för bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning. Man kan emellertid inte ställa krav på yrkeserfarenhet om utbildningen är reglerad.
98. c) Den sökande innehar varken examensbevis, bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning eller utbildningsbevis men har utövat yrket under tre år i följd under de senaste tio åren. Tack vare detta kan en invandrare, som inte har kunnat finna en passande utbildning, i kraft av sin yrkeserfarenhet utöva ett reglerat yrke på samma nivå som de som har bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning. Som exempel kan nämnas en trädbeskärare som förvärvat sitt kunnande under sitt arbete på detta område.

#### G. ARTIKEL 7 :

99. I denna artikel fastställs de fall då en värdmedlemsstat som kräver bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning för utövande av ett yrke kan ställa krav på kompletteringsåtgärder.
100. Man skiljer mellan följande två situationer:
101. a) Den sökande har examensbevis, bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning eller ett utbildningsbevis<sup>16</sup>.

---

<sup>15</sup> Om utbildningen är parallell med den normala eller med en utbildning av äldre datum kan den likställas om villkoren i det sista stycket i denna artikel är uppfyllda.

<sup>16</sup> Omfattas av artikel 6 a och 6 b.

102. - Världlandet måste visa att det föreligger väsentlig skillnad mellan utbildningarna eller mellan verksamhetsområdena som karaktäriseras av att utbildningen innehåller vitt skilda ämnen.
103. - Världlandet måste ge invandraren rätt att välja mellan anpassningstid (högst två år) och lämplighetsprov (utom i de fall då medlemsstaten beviljas undantag från detta enligt förfarandet i artikel 14).
104. b) Den sökande har varken examensbevis, bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning eller utbildningsbevis<sup>17</sup>.
105. - Världlandet behöver inte bevisa ovan nämnda skillnader (då den sökande saknar kvalifikationer förmodas att det finns väsentliga skillnader).
106. - Världlandet har rätt att välja mellan anpassningstid (högst två år) och lämplighetsprov (det är inte nödvändigt att världlandet beviljas undantag från detta enligt förfarandet i artikel 14).

#### H. ARTIKEL 8

107. Eftersom ett kompetensbevis är ett bevis på en mycket kort utbildning eller en bedömning av egenskaper, färdigheter eller kunskaper utan att vederbörande har gått någon utbildning (jfr. definitionen i artikel 1 c) är direktivets huvudförfarande för erkännande alltför komplicerat. I det fall då en världmedlemsstat kräver kompetensbevis måste den följaktligen, utan att kräva några andra kvalifikationer, erkänna det kompetensbevis som krävs i en annan medlemsstat för att utöva samma yrke. Om den sökande inte innehar något kompetensbevis måste världmedlemsstaten godta de kvalifikationer som den sökande kan styrka, särskilt när det gäller hälsa, säkerhet, miljövård och konsumentskydd, om dessa ger samma garantier som dem som världmedlemsstaten egentligen kräver. Sådana kvalifikationer kan även vara personliga egenskaper, kunskaper och färdigheter som erhållits på annat sätt än genom utbildning.
108. Kompetensbeviset har i korthet två funktioner, nämligen som ett bevis på en mycket kort utbildning som inte är knuten till den föregående gymnasieutbildningen eller – om det gäller viss verksamhet som kräver ett visst mått av särskilda kunskaper – som ett bevis på en utbildning av mer anspråkslöst slag.
109. Det är alltså inte här fråga om komplettering. Av direktivet framgår bara två möjligheter: att erkänna (vilket är obligatoriskt om villkoren i direktivet uppfylls) eller att inte erkänna. Det finns ingen "tredje möjlighet". Logiskt sett kräver dock texten att medlemsstaterna inför en ordning som är mer fördelaktig för den berörde än ett blankt nej. Om villkoren i direktivet helt uppenbart inte är uppfyllda verkar det logiskt och i linje med direktivets målsättning att medlemsstaten, förutom ett nekande svar, kan föreslå en möjlighet till "övergång" (prov, praktik etc) som gör det möjligt för invandraren att utöva yrket i landet. Detta kan ju endast främja principen om fri rörlighet. Om inte en enda av bestämmelserna i direktivet kan tillämpas är alla

---

<sup>17</sup> Omfattas av artikel 6 c.

medlemsstater enligt domstolens rättspraxis ("Vlassopoulou") skyldiga att undersöka de examensbevis som har utfärdats i övriga medlemsstater och som innehas av gemenskapsmedborgare. De nationella myndigheterna måste undersöka i vilken utsträckning de kunskaper och kvalifikationer som styrks genom det examensbevis som den berörde förvärvat i ursprungslandet svarar mot dem som krävs enligt värdmedlemsstatens lagstiftning.

110. Detta problem har tagits upp<sup>18</sup> i den "samordningsgrupp" som inrättats enligt direktiven. Kommissionen liksom de flesta medlemsstater anser att då en invandrare bara uppfyller en del av de bestämmelser som gäller i en värdmedlemsstat skall han/hon åtminstone få sina kvalifikationer bedömda i överensstämmelse med domstolens rättspraxis.

#### *I. ARTIKEL 9*

111. När en värdmedlemsstat kräver bevis på allmän utbildning på grundskole- eller gymnasienivå, kan den inte vägra att godkänna bevis på motsvarande nivå som utfärdats av behörig myndighet i en annan medlemsstat.

#### *J. ARTIKEL 10*

112. Denna artikel innehåller bestämmelser om dokument som styrker lämplighet, ekonomiska förhållanden, fysisk och mental hälsa. Dessa bestämmelser är hämtade från tidigare direktiv om fri rörlighet för yrkesverksamma, till exempel inom handel eller inom hälso- och sjukvård.
113. Tillämpningen av dessa bestämmelser har gett upphov till frågor särskilt i samband med direktiv 89/48/EEG. Dessa frågor gäller i tillämpliga delar också direktiv 92/51/EEG.
114. Som exempel kan nämnas att de behöriga brittiska myndigheterna vänt sig till kommissionen beträffande utfärdande av "qualified teacher status" och undrat om det var möjligt att av sökande från övriga medlemsstater begära att de visar upp ett officiellt dokument som styrker deras moral och lämplighet och intygar att de inte har straffats för brott som begåtts mot barn. Ett sådant krav går längre än vad som föreskrivs i direktiven.
115. Frågan är alltså om det är förenligt med lagstiftningen att ställa hårdare krav än de som föreskrivs i direktivens bestämmelser och om man följaktligen kan vägra sökanden att arbeta som lärare, om dessa under ed lämnar den försäkran som krävs enligt direktiven men inte visar upp något officiellt dokument som styrker deras moral och lämplighet och att de inte straffats för brott mot barn. De nationella behöriga myndigheterna anser att just när det gäller lärare så är en försäkran under ed, såsom det föreskrivs i artikel 6 andra stycket i direktiv 89/48/EEG och i artikel 10 andra stycket i direktiv 92/51/EEG, inte en tillräcklig garanti för att hindra personer som kan skada barn (t. ex. pedofiler) från att erhålla "qualified teacher status".

---

<sup>18</sup> Vid möten den 10 och 11 april 1995.



116. Kommissionen anser att det skulle vara orimligt att på grundval av den exakta ordalydelsen i de relevanta bestämmelserna i direktiven dra slutsatsen, att en värdmedlemsstat, när det gäller personer som skall arbeta inom yrken som innebär direkt och daglig kontakt med barn, skulle vara skyldig att godkänna en försäkran under ed, på grund av att det i direktiven inte föreskrivs något undantag till skyldigheten att acceptera en sådan deklARATION. Att skydda barnen mot pedofiler kan anses som en tvingande anledning av allmänt intresse som motiverar en inskränkning av den fria rörligheten enligt fördraget. Att kräva ett officiellt dokument (utdrag ur brottsregistret eller annat liknande dokument från behörig myndighet) verkar vara en lämplig åtgärd för att uppnå det mål man eftersträvar utan att för den skull gå utöver vad som krävs.
117. Ett annat exempel utgör ett överklagande riktat mot en värdmedlemsstat med anledning av att det där för att få arbeta som dykare krävs läkarintyg som endast får utfärdas av läkare som godkänts av de behöriga lokala myndigheterna.
118. För att bedöma om den ordning enligt vilken läkare skall godkännas av värdmedlemsstaten är acceptabel enligt direktiv 89/48 och 92/51 bör varje enskilt fall undersökas mot bakgrund av de kriterier som formulerats i samband med domstolens rättspraxis<sup>19</sup> (allmänintresset, icke-diskriminering, proportionalitet). Följande allmänna principer kan urskiljas:
119. När det i en medlemsstat krävs ett läkarintyg som skall vara utfärdat och undertecknat av en läkare, måste detta stämma överens med allmänintresset, dvs. vara nödvändigt för att vissa hälsokrav i värdmedlemsstaten skall vara uppfyllda av yrkesutövare inom vissa yrken, t.ex. de krav som ställs i samband med passagerartransporter.
120. Det är inte rimligt att bara läkare från den egna medlemsstaten godkänns eftersom detta i praktiken gör det svårare för medborgare från övriga medlemsstater än för värdmedlemsstatens egna medborgare att utöva yrket på värdmedlemsstatens territorium
121. Proportionalitetsprincipen innebär att en värdmedlemsstat försöker hitta den lättaste vägen för att säkerställa en hög nivå för hälsoskydd. Man kan dra följande slutsatser:
122. (1) Om det även i ursprungsmedlemsstaten finns en ordning för godkännande som ger likvärdiga garantier, finns det ingen grund för värdmedlemsstaten att inte godkänna det intyg som utfärdats i ursprungsmedlemsstaten.
123. (2) Om det i ursprungsmedlemsstaten inte krävs samma typ av dokument som i värdmedlemsstaten, d.v.s. om det intyg som krävs inte är utfärdat av en godkänd läkare eller om man inte kräver något intyg alls, bör artikel 6.2 andra stycket i direktiv 89/48 eller artikel 10.2 i direktiv 92/51 tillämpas. Värdmedlemsstaten kan då kräva ett intyg som utfärdats av en myndighet i ursprungsmedlemsstaten, vilket är bättre än ett intyg som utfärdats av en icke godkänd läkare även om den myndighet

---

<sup>19</sup> Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 89/391/EEG, enligt vilket medlemsstaterna kan införa strängare krav när det gäller hälsofrågor i syfte att trygga arbetstagarnas säkerhet och hälsa på arbetsplatsen. För närvarande pågår en granskning av detta direktivs effekter.

som utfärdar intyget inte är godkänd. För övrigt står det inte uttryckligen i direktiv 89/391 att de läkare som skall utöva den hälsokontroll som avses i artikel 14 i direktivet måste vara godkända.

124. (3) Slutligen är det bara i de fall då myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten inte utfärdar något intyg enligt ovan nämnda bestämmelser som det är motiverat för ursprungsmedlemsstaten att kräva att invandraren skall visa upp läkarintyg från en läkare som godkänts av ursprungsmedlemsstaten.
125. (4) För att inte lägga hinder i vägen för den fria rörligheten för yrkesverksamma borde den möjlighet som erbjuds alla medlemsstater att upprätta en förteckning över godkända läkare åtföljas av två skyldigheter, nämligen dels att motivera de särskilda hälsokrav som föranleder upprättande av detta nät av godkända läkare och dels informera invandraren om vilka olika möjligheter som erbjuds för att uppfylla dessa krav (godkänd läkare i ursprungsstaten, intygande från myndigheterna i ursprungsstaten eller, i annat fall, godkänd läkare i värdmedlemsstaten).

#### K. ARTIKEL 11

126. Enligt denna artikel skall de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten erkänna att andra medlemsstaters medborgare som uppfyller villkoren för att i värdmedlemsstaten utöva ett reglerat yrke har rätt att använda den *yrkesbenämning* som gäller i värdmedlemsstaten.
127. Detsamma gäller rätten att använda *utbildningsbevis*, men värdmedlemsstaten får kräva att detta kompletteras med uppgifter om dess ursprung för att förväxling inte skall ske med utbildningsbevis som utfärdas i värdmedlemsstaten.
128. Om yrket i värdmedlemsstaten regleras av en sammanslutning eller organisation skall invandrare ha rätt att använda yrkesbenämningen endast om de är medlemmar. Om sammanslutningen eller organisationen som villkor för medlemskap ställer krav på vissa kvalifikationer får dessa krav endast ställas om de inte strider mot bestämmelserna i detta direktiv, särskilt i artiklarna 3, 4 och 5 (erkännande av examensbevis, bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning eller bevis på teoretisk och praktisk utbildning).

#### L. ARTIKEL 12

129. Denna artikel gäller bevis för den sökandes kvalifikationer samt vissa regler för ansökningsförfarandet.
130. Det första villkoret är att den sökande skall lägga fram bevis för sina kvalifikationer. Värdmedlemsstaten skall som bevis godta handlingar som utfärdats av behöriga myndigheter i medlemsstaterna. Värdmedlemsstaten skall med andra ord inte ställa orimliga krav på bevisen. Kommissionen har därför i nära samarbete med medlemsstaterna utarbetat en uppförandekod för administrativa förfaranden som bygger på samordningsgruppens slutsatser i denna fråga (se nedan). Det bör noteras att kommissionen anser att invandraren kan ha stor nytta av ett intyg på hans kvalifikationer som utfärdats i ursprungsmedlemsstaten enligt kriterierna i direktivet (examensbevis enligt direktiv 89/48, examensbevis enligt 92/51, bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning och kompetensbevis). Värdmedlemsstaten får

dock i princip inte kräva ett intyg från ursprungsmedlemsstaten på att den sökande innehar ett examensbevis enligt innebörden i direktivet eller på att han har rätt att utöva yrket i sitt hemland (se punkt 3 C b).

131. Behandlingen av en ansökan skall slutföras inom fyra månader från det att alla handlingar lämnats in. Det beslut som fattas skall motiveras. Beslutet, eller i förekommande fall att beslut uteblivit, skall kunna överklagas till en domstol eller nämnd i enlighet med landets egna lagar.

### *M. ARTIKEL 13*

132. Enligt denna artikel skall medlemsstaterna utse de myndigheter som skall vara bemyndigade att ta emot ansökningar och fatta beslut enligt direktivet samt meddela de andra medlemsstaterna och kommissionen detta.
133. Varje medlemsstat är också enligt denna artikel skyldiga att utse en samordnare som skall ansvara främst för att direktivet tillämpas på ett enhetligt sätt. Samordnarna skall ingå i den samordningsgrupp som inrättats enligt direktiv 89/48. I samordningsgruppens uppgifter ingår också att underlätta genomförandet av direktiv 92/51 och insamlingen av uppgifter behövs för direktivets tillämpning.
134. Medlemsstaterna är skyldiga att på lämpligt sätt använda befintliga nätverk samt yrkessammanslutningar eller -organisationer för upplysningar om erkännandet av examensbevis och närliggande frågor. Kommissionen skall vid behov ta initiativ till samordning och kommunikation.
135. En redogörelse för samordningsgruppens arbete finns avsnitt VII nedan.

### *N. ARTIKEL 14*

#### *1. Allmänt*

136. Om en medlemsstat har för avsikt att inte låta de sökande välja mellan anpassningstid och lämplighetsprov skall den genast skicka utkastet till bestämmelse till kommissionen. Den skall samtidigt underrätta kommissionen om de skäl som gör bestämmelsen nödvändig.
137. Kommissionen skall genast underrätta de andra medlemsstaterna om varje sådant utkast som den har mottagit. Den får också rådfråga samordningsgruppen.
138. Medlemsstaten får anta bestämmelsen endast om kommissionen inte inom tre månader har fattat beslut om motsatsen. Kommissionen får också lämna kommentarer till utkastet.
139. Den berörda medlemsstaten skall på begäran av en medlemsstat eller kommissionen meddela bestämmelsens slutgiltiga lydelse.
140. Kommissionen har tagit emot tre ansökningar om undantag enligt artikel 14 i direktiv 92/51/EEG. Förutom i ett fall, som bedömdes vara "utan grund", har kommissionens svar varit delvis positiva. Ansökningarna kom från Frankrike, Förenade kungariket och Österrike.

## 2. Frankrike: yrket idrottsinstruktör

141. Den 17 juni 1996 ansökte Frankrike om ett undantag enligt artikel 14 i direktiv 92/51/EEG i samband med vissa sporter. Ansökan gällde yrket idrottsinstruktör och möjligheten att för vissa sportgrenar göra undantag från den sökandes rättighet att välja mellan anpassningstid och lämplighetsprov. De franska myndigheterna ville ha möjlighet att i de fall de kvalifikationer som krävs väsentligt skiljer sig från dem som krävs i Frankrike låta sökande genomgå lämplighetsprov i samband med att examensbevis från andra medlemsstater erkänns.
142. Till den ansökan de franska myndigheterna skickade till kommissionen fanns bifogat ett utkast till dekret. Utkastet gällde endast lärares och instruktörers etablering i en annan medlemsstat. Skälet till detta var, när det gäller tillfälligt tillhandahållande av tjänster, att ett överträdelseförfarande som inletts av kommissionen redan hade avslutats genom att Frankrike hade beviljats ett permanent undantag för samma yrken på grundval av en annan fransk lag och relevanta artiklar i fördraget i stället för direktiv 92/51/EEG. Syftet med utkastet till dekret om etablering är att införliva gemenskapslagstiftningen inom detta område i den nationella lagstiftningen men att samtidigt behålla en undantagsordning för fem yrken inom sport- och idrottsområdet för vilka idrottsministeriet enligt utkastet skall ha möjlighet att kräva lämplighetsprov. Enligt den text som skickats till kommissionen skulle detta lämplighetsprov kunna krävas för följande fem yrken inom sport- och idrottsområdet: skidinstruktör, bergsguide, dykinstruktör, fallskärmsinstruktör och speleologinstruktör. De franska myndigheterna framhåller i sin ansökan om undantag enligt artikel 14 att ansökan inte innebär att principen om ömsesidig tillit ifrågasätts, utan tvärtom är ett försök att upprätthålla den inom verksamheter eller för syften som är av allmänintresse, exempelvis att säkerheten bibehålls. Ansökan gäller därför endast "risksporter". De franska myndigheterna anser att de berörda sporternas höga risknivå berättigar till ett undantag.
143. I enlighet med artikel 14 i direktiv 92/51/EEG överlämnades den franska ansökan om undantag till medlemsstaterna. Den sändes till alla samordnare för den generella ordningen för erkännande av examensbevis. Dessa avgav sina yttranden vid samordningsgruppens möte den 8 juli 1996.
144. Efter granskning av den franska ansökan bedömer kommissionen att undantag från sökandens rätt att välja kan vara berättigat i enskilda fall, dock självfallet under förutsättning att medlemsstaten i varje enskilt fall visar att en väsentlig skillnad som motiverar undantaget föreligger mellan innehållet i invandrarens utbildning och de kvalifikationer som krävs med hänsyn till den sökandes yrkeserfarenhet. Riskerna med de berörda sporterna och önskan att garantera utövarnas säkerhet är argument för undantaget från rätten att välja och för ett obligatoriskt lämplighetsprov i de särskilda fall som tas upp i Frankrikes ansökan och enligt bestämmelserna i direktiv 92/51/EEG.
145. Kommissionen fattade sitt beslut den 9 januari 1997. Genom beslutet beviljar kommissionen ett undantag under en provotid som löper fram till och med den 30 september 1999. Skälet till detta är att kommissionen innan den uttalar sig slutgiltig om undantaget vill studera de praktiska problem som kan uppstå. Kommissionen vill också ge Frankrike möjlighet att överväga om obligatoriska lämplighetsprov verkligen är det bästa sättet att uppnå det åstundade målet. Slutligen vill

kommissionen ge alla berörda parter tillfälle att kommentera undantaget innan det slutgiltiga beslutet fattas.

146. Kommissionen begärde att Frankrike skulle inge en utvärderingsrapport före den 30 april 1999 och, om Frankrike så önskade, en ny ansökan före den 30 juni 1999. Kommissionen beslutade också be övriga medlemsstater och alla berörda parter att inge sina kommentarer. Dessutom planerar kommissionen att sammanställa en egen rapport.
147. Frankrike lämnade sin utvärderingsrapport den 12 maj 1999 och ansökte om ett permanent undantag för de fem yrkena. Efter att ha begärt och fått kompletterande uppgifter beslutade kommissionen den 14 juli 1999 att förlänga undantaget med ett år för skidinstruktörer, men på stränga villkor, liksom för dyk- och fallskärmsinstruktörer, och att låta undantaget gälla under obegränsad tid för bergsguider och speleologinstruktörer.

### *3. Österrike: bergsyrken*

148. Österrike ansökte genom en not av den 15 juli 1998 om ett undantag enligt artikel 14 i direktiv 92/51/EEG för yrken inom vissa sportgrenar. Två utkast till förordningar och en motivering bifogades meddelandet. Ansökan gäller åtta yrken inom sport- och idrottsområdet (skidinstruktör, skidlärarkandidat, legitimerad skidlärare, skidguide, längdåkningsinstruktör, längdåkningsinstruktörs kandidat, bergsguide och bergsguideskandidat) och möjligheten att för dessa göra undantag från den sökandes rätt att välja mellan anpassningstid och lämplighetsprov. De österrikiska myndigheterna ville ha möjlighet att i de fall de kvalifikationer som krävs väsentligt skiljer sig från dem som krävs i Österrike låta sökande genomgå lämplighetsprov i samband med att examensbevis från andra medlemsstater erkänns.
149. De österrikiska myndigheterna underströk i sin not att deras ansökan om undantag enligt artikel 14 endast gäller sportgrenar som innebär stora risker. Ansökan berättigas enligt de österrikiska myndigheterna av att de berörda sporterna är så pass riskfyllda.
150. I enlighet med artikel 14 i direktiv 92/51/EEG överlämnades den österrikiska ansökan om undantag till medlemsstaterna. Den sändes till alla samordnare för den generella ordningen för erkännande av examensbevis den 11 april 1998. Dessa avgav sina yttranden vid samordningsgruppens möte den 8 juli 1996. Efter att ha begärt och fått kompletterande uppgifter beslutade kommissionen den 14 juli 1999, samtidigt som beslutet för Frankrikes del fattades, att bevilja Österrike ett undantag under ett år.

### *4. Förenade kungariket: sjömansyrken*

151. Den 20 februari 1998 mottog kommissionen en ansökan från Förenade kungariket om ett undantag enligt artikel 10 i direktiv 89/48/EEG och artikel 14 i direktiv 92/51/EEG. Ansökan gällde yrkena "merchant navy and fishing vessel deck and engineer officers" (däcks- och maskinbefäl i handels- och fiskeflottan). De brittiska myndigheterna ville ha möjlighet att göra undantag från invandrades rätt att välja mellan anpassningstid och lämplighetsprov genom att en "kompletteringsåtgärd" (anpassningstid eller lämplighetsprov) får krävas. De brittiska myndigheterna vill

införa ett prov i alla de fall då språkkunskaperna förefaller bristfälliga ("substantial shortfall"). I ansökan anges säkerhetsskäl som motivering.

152. En noggrann granskning av denna ansökan och den yrkesmässiga bakgrunden gav vid handen att det problem de brittiska myndigheterna tar upp ligger utanför de berörda direktivens räckvidd eftersom det gäller språkkunskaper, som inte ingår i de utbildningar för vilka kompensationsåtgärder kan krävas. Denna slutsats meddelades de brittiska myndigheterna i en skrivelse av den 7 maj 1998.

### *5. Slutsatser*

153. Enligt alla uppgifter kommissionen för närvarande har tillgång till är huvudskälet för de inkomna ansökningarna om undantag erkännandet av skidinstruktörer. Det underliggande problemet förefaller vara skiljaktiga åsikter om vilken utbildningsnivå som är lämplig för erkännande av skidinstruktörer – och därmed om relevansen och omfattningen av skillnaderna mellan nationella utbildningar – medan diskussionen hittills har gällt tillämpningen av undantag enligt artikel 14. Detta trots att undantagen inte alls påverkar den utbildningsnivå som krävs utan snarare gäller vilken typ av kompletteringsåtgärder som kan tillämpas om stora skillnader föreligger mellan utbildningarna i olika länder.
154. Samtidigt står det klart att administrationen av en ordning för erkännande kan ha lika stor betydelse som den rättsliga grunden för ordningen när det gäller möjligheterna att utöva ett yrke. Graden av objektivitet i alla faser av erkännandet, hur erkännandet administreras, i vilken utsträckning den sökande får tillgodoräkna sig sina färdigheter och erfarenheter och hur väl beslut motiveras avgör sammantaget hur välgrundat förfarandet för erkännande blir och huruvida det blir godtagbart för de sökande. De uppräknade faktorerna blir självfallet ännu viktigare när en rättighet invandrare normalt har blir föremål för ett undantag, till exempel ett undantag enligt artikel 14.
155. Mot bakgrund av detta har kommissionen beslutat bevilja tillfälliga undantag för Österrike och Frankrike till och med den 31 juli 2000, när slutgiltiga beslut kommer att fattas om permanent tillämpning. Kommissionen har för avsikt att under perioden för de tillfälliga undantagen se till att medlemsstaterna och andra berörda parter utväxlar information och synpunkter i så stor omfattning som möjligt. Processen kommer att styras mot insamling och bedömning av alla relevanta uppgifter samt diskussion av frågor som förberedelse för de slutgiltiga beslut kommissionen skall fatta. Målet är att uppnå en enighet som kan utgöra en stabil och permanent grund inför framtiden. Processen kommer att omfatta både frågan om undantag och alla andra väsentliga frågor samt procedurfrågor som rör erkännande av skidlärare.
156. Samtidigt har erfarenheten visat att tidsramen för beslut om undantag enligt artikel 14 blir mycket kort, särskilt när det gäller samrådet med medlemsstaterna, som kommissionen anser vara särskilt värdefullt. Vid mer än ett tillfälle har den fastställda tremånadersperioden mellan det att en medlemsstat inkommer med en ansökan och kommissionen fattar sitt beslut överskridits på grund av att det har blivit nödvändigt att begära kompletterande uppgifter och att kommissionen inte kan påbörja sitt arbete förrän den har alla uppgifter till hands. Det förefaller troligt att framtida undantag, särskilt sådana som medför viktiga, vittomspännande, komplicerade eller mycket tekniska frågor, skulle kunna kräva mer än tre månader från det att ansökan lämnas in till det att kommissionen fattar beslut. Samråd och

granskning av alla relevanta uppgifter och synpunkter kan berättiga att kommissionen fattar ett preliminärt beslut, eller åtminstone att ett preliminärt avslag beslutas för att ge tid till en grundligare bedömning av ärenden, dock inom en fastställd tidsfrist för ett slutgiltigt beslut.

157. Det är också tydligt att kommissionen har använt sig av tidsbegränsade undantag på vissa villkor. Helst bör slutgiltiga och permanenta beslut fattas om ansökningar, men om rättslig stabilitet och rättssäkerhet skall kunna upprätthållas är det inte möjligt att helt ta bort möjligheten till beslut om tidsbegränsade och villkorade undantag. En stor fördel med sådana beslut är att de medger en prøvotid under vilken de faktiska följderna av undantaget kan iakttas och synpunkterna från de närmast berörda noteras innan det slutgiltiga beslutet fattas. Med tanke på domstolens rättspraxis när det gäller snäva tolkningar av undantag från allmänna regler i gemenskapslagstiftningen<sup>20</sup> förefaller det fortfarande lämpligt att denna typ av kontroll och balans också i fortsättningen kan tillämpas på ansökningar om undantag enligt detta direktiv.

## *O. ARTIKEL 15 samt bilagorna C och D*

### *1. Syfte*

158. Vissa utbildningar omfattas inte av definitionen av examensbevis i artikel 1.1 a andra strecksatsen led i direktiv 92/51/EEG, men kan ändå leda till jämförbar nivå av yrkesskicklighet och förbereda den studerande till motsvarande ansvar och verksamhet<sup>21</sup>. Exempel på detta är utbildningen till sjukgymnast i Tyskland och till pediatriksköterska i Luxemburg. På grund av de stora skillnaderna mellan olika länder när det gäller dessa utbildningar skall de enligt direktiv 92/51/EEG räknas till de utbildningar som omfattas av definitionen genom att de finns upptagna i en förteckning (se skäl 15) i bilaga C. Vissa reglerade utbildningar räknas också till dem som omfattas av definitionen genom att de finns upptagna i förteckningen i bilaga D.
159. Denna medräkning innebär att det i vissa värdmedlemsstater blir möjligt att erhålla examensbevis enligt direktiv 89/48/EEG (som gäller tre- och fyraåriga utbildningar) och att kravet på kompensationsåtgärder när det gäller examensbevis enligt direktiv 92/51/EEG begränsas till de fall då väsentliga skillnader föreligger mellan utbildningar i olika länder.

### *2. Förfarande för ändring av bilagorna C och D*

160. Förfarandet för ändring av bilagorna C och D anges i artikel 15<sup>22</sup>. Det innebär en kontroll av att de utbildningar för vilka en medlemsstat har framfört en väl underbyggd begäran ger en yrkesmässig utbildnings- och praktikinivå som verkliga

---

<sup>20</sup> Se t.ex. Gebhardt-domen, mål C-55/94, 30.11.1995.

<sup>21</sup> Detta framgår av skälen 15 och 16 i direktivet.

<sup>22</sup> Detta förfarande måste ändras så att det anpassas till rådets nya beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter (EGT L 184, 17.7.1999, s. 23).

motsvarar ett examensbevis enligt direktiv 92/51/EEG (en utbildning som omfattar minst ett år efter sådan gymnasial utbildning som fordras för inträde till universitet eller annan högre läroanstalt) och ansvar och arbetsuppgifter på motsvarande nivå.

### *3. Ändring genom anslutningsakten för Österrike, Finland och Sverige*

161. Genom artikel 29 i anslutningsakten av den 24 juni 1994 lades ett antal utbildningar till i bilaga C, med tillämpning från och med den 1 januari 1995. Ändringen gällde endast österrikiska yrken.
162. Under rubriken "Utbildning i vårddyrken" gäller ändringen utbildningarna till kontaktlinsoptiker, pedikurist, tekniker för hörselhjälpmedel, försäljare av medicinska och kemiska produkter, massör samt förskollärare och barnskötare. Under rubriken "Hantverksmästare" gäller ändringen utbildningarna till bandagist, korsettmakare, optiker, ortopedskomakare, ortopedtekniker, tandtekniker, trädgårdsmästare och ytterligare 14 utbildningar till hantverksmästare. Under rubriken "Tekniska yrken" lades följande till: skogvaktare, teknisk rådgivare, uthyrare av arbetskraft, arbetsförmedlare, ekonomisk rådgivare, privatdetektiv, väktare, fastighetsmäklare, fastighetsförvaltare, förmedlare av annonser och reklam, byggprojektadministratör, inkassoagent, försäkringskonsulent, byggmästare eller mästare i träbyggande/planering av byggen, genomförande av tekniska beräkningar och övervakning av byggnadsarbeten.

### *4. Tillämpningsdirektiv*

163. Kommissionen har mottagit ett antal ansökningar om ändringar av förteckningarna i bilagorna C och D. Efter granskning av ansökningarna (i samarbete med den kommitté<sup>23</sup> som inrättas genom artikel 15) har kommissionen hittills antagit tre direktiv.

#### *a) Kommissionens direktiv 94/38/EG av den 26 juli 1994*

164. Flera utbildningar som ges i Tyskland har lagts till i bilaga C. Det gäller utbildningarna till medicinsk laboratorieassistent, röntgentekniker, sjukhustekniker – funktionell diagnostik, veterinärtekniker, dietist, apotekstekniker, mentalskötare och talpedagog. De italienska utbildningarna till bokföreläsare, redovisningstekniker och "consulente del lavoro" har strukits.
165. En rubrik har lagts till i bilaga D för utbildningar som ges i Tyskland som förberedelse för yrkesutövning som teknisk assistent, handelsassistent, godkänd andnings- och talpedagog, företagsekonom, formgivare och hemassistent och för flera yrken inom den sociala sektorn. Det anges också vilka villkor som skall gälla för utbildningarna.

---

<sup>23</sup> Kommittéarbetet har ofta förberetts genom diskussioner inom samordningsgruppen (se avsnitt VII i rapporten som gäller denna grupp).



*b) Kommissionens direktiv 95/43/EG av den 20 juli 1995*

166. Detta direktiv tillkom som en följd av ansökningar från Nederländerna och Österrike. De nya bestämmelserna i bilaga C grundas på ansökningar från den nederländska regeringen om utbildningarna till veterinärassistent och flera yrken inom sjöfartssektorn (förstestyrman, examinerad maskinist och VTS-funktionär). I bilaga D har för Nederländerna lagts till utbildningar som ges på yrkesmedelsskolor och genom praktikanttjänstgöring, samt, för Österrike, på yrkeshögskolor, högre utbildningsanstalter för jordbruk och skogsbruk, hantverksmästarskolor, mästارutbildningar och byggnadssnickeriskolor. Särskilda villkor har fastställts för alla dessa utbildningar.
167. Tillsammans med de många ändringar som gjordes i samband med Österrikes anslutning skulle innehållet i bilagorna ha blivit svårtolkat. I det nya direktivet ingår därför de ändrade förteckningarna i konsoliderad form.

*c) Kommissionens direktiv 97/38/EG av den 20 juni 1997*

168. Flera utbildningar som fanns upptagna i förteckningen över yrken i Förenade kungariket som yrken som ger nationell yrkeskompetens eller skotsk yrkeskompetens har strukits, eftersom de inte längre omfattas av direktiv 89/48/EEG (medicinsk laboratorieassistent) eller inte längre är reglerade (kriminalvårdsassistent, protestekniker).

*d) Kommissionens direktiv 99/av den 1999*

169. Ett utkast till direktiv har godkänts enhälligt av den kommitté av företrädare för medlemsstaterna som inrättas genom artikel 15.3. Direktivutkastet är ett svar på de motiverade framställningar som Österrike och Förenade kungariket har lämnat i följande frågor:
170. Den utbildning som i Förenade kungariket leder fram till yrkesbehörighet som auktoriserad driftsledare för avfallshantering skall läggas till i bilaga C och detta gäller även den särskilda grundutbildningen i barn- och ungdomsvård samt i psykiatrisk hälso- och sjukvård i Österrike. Följande skall strykas: auktoriserad socialarbetare inom psykisk hälsovård ("approved social worker – mental health") och varumärkeskonsulent ("trade mark agent"). Ordalydelsen i bilaga C och D i fråga om "Nationell yrkeskompetens eller Skotsk yrkeskompetens" i Förenade kungariket ändras till den terminologi som används i den nationella lagstiftningen ifråga. Kommissionen skulle kunna anta direktivet våren 2000.
171. Ytterligare direktiv kommer troligen att behöva utarbetas framöver med anledning av nya ändringar i nationell lagstiftning.

## 5. Slutsatser

172. Erfarenheten<sup>24</sup> har visat att förfarandet är krävande och komplicerat och att det blir allt svårare att genomföra ju längre förteckningarna blir. Det förefaller därför rimligt att söka alternativa vägar, exempelvis att ersätta förfarandet och förteckningarna med en eller flera allmänna definitioner<sup>25</sup> som innebär att utbildningarna räknas som utbildningar som ger ett examensbevis enligt direktiv 92/51/EEG.
173. En sådan lösning studeras för närvarande av kommissionen. En allmän definition, som skulle infogas efter definitionen av examensbeviset, skulle innebära att den nivå av yrkesskicklighet utbildningen ger skall vara jämförbar med den examensbeviset representerar. Dessutom skulle definitionen ange att utbildningen leder till en ansvars- och verksamhetsnivå som skall anges av ursprungsmedlemsstaten i ett kompletterande intyg. En person som åberopar erkännande på dessa grunder skulle då behöva förete ett intyg från behöriga myndigheter som styrker utbildningens status. Detta intyg skulle även innehålla uppgifter om vart värdmedlemsstaten kan vända sig för att få ytterligare information.
174. Bilagorna C och D skulle utgå, men en bestämmelse skulle kvarstå som skyddar rättigheterna för dem som genomgått de utbildningar som förtecknas i bilagorna.

### P. ARTIKEL 16

175. Artikel 16, som är den första artikeln i kapitel XI i direktivet, innehåller slutbestämmelserna för den allmänna tillämpningen. Enligt denna artikel skall medlemsstaterna vartannat år till kommissionen lämna en rapport om tillämpningen av direktivet. Dessa rapporter skall innehålla allmänna anmärkningar, statistiska sammanfattningar av de beslut som fattas och en beskrivning av de viktigaste problem som uppkommer vid tillämpningen av direktivet.
176. För aktuella statistiska uppgifterna från dessa rapporter se avsnitt IV.B.

### Q. ARTIKEL 17

177. Enligt denna artikel skall detta direktiv ha införlivats i medlemsstaternas nationella lagstiftning<sup>26</sup> inom två år.

### R. ARTIKEL 18

178. Sammanställningen av denna rapport föreskrivs i artikel 18, tillsammans med följande: "När alla nödvändiga överläggningar slutförts, skall kommissionen framlägga sina slutsatser beträffande de förändringar som kan behöva göras i detta

---

<sup>24</sup> Se i synnerhet den kritik som framförts från Belgien, Danmark och Finland i bilaga I, som anser att systemet bör ändras.

<sup>25</sup> Nederländerna har föreslagit en allmän formulering eller ett förfarande som innebär att ursprungsmedlemsstaten intygar att invandrandens utbildning uppfyller direktivets kriterier.

<sup>26</sup> Införlivandet beskrivs ovan i avsnitt IV.A.

direktiv. Samtidigt skall kommissionen, när så är lämpligt, framlägga förslag till förbättringar av gällande regler i syfte att än mer underlätta den fria rörligheten, etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster".

179. I denna rapport finns redan förslag till vissa ändringar i fråga om yrkeskvalifikationerna enligt bilaga C och D, uppdateringar av dessa samt eventuellt införande av flexiblare förfaranden in samband med tillhandahållande av tjänster över gränserna. Förslagen till förbättringar av gällande bestämmelser berör dock ett vidare område och har viss betydelse också för direktiv 89/48/EEG.

#### S. ARTIKEL 19 :

180. Denna artikel föranleder inga kommentarer.

## VI KOMMENTARER YRKESVIS

### A. Offentlig tjänst

181. Den offentliga sektorn är av tradition en sektor med omfattande fri rörlighet. Kommissionen kontaktas ofta i dessa frågor både genom brev från allmänheten och i samband med klagomål eller förfrågningar. Under de senaste åren har också flera överträdelseförfaranden beträffande erkännande av examensbevis inletts. Dessa gäller flera medlemsstater inom flera yrkesområden som omfattas av såväl direktiv 89/48/EEG som direktiv 92/51/EEG (lärare, översättare, administrativ personal på sjukhus, flyg- och sjöfartspersonal, anställda inom statlig förvaltning, etc.), på både nationell och lokal nivå. I samband med dessa förfaranden har en del medlemsstater tagit upp grundläggande problem som noggrant undersökts av kommissionen. Funderingarna har i huvudsak kretsat kring följande tre teman:
182. - Själva principen att tillämpa en generell ordning för erkännande av examensbevis (direktiv 89/48/EEG och 92/51/EEG) när det gäller anställning i offentlig tjänst.
183. - Frågan om den generella ordningen skall tillämpas för all anställning i offentlig tjänst eller bara för de yrken eller för de arbetsuppgifter för vilka det krävs en särskild yrkesutbildning.
184. - Uttagningsproven.
185. I skäl 8 i direktiv 92/51/EEG fastställs att *"den kompletterande ordningen inte på något sätt påverkar tillämpningen av artikel 48.4 och artikel 55 i fördraget"*. Därefter refereras inte till anställning i offentlig tjänst, varken direkt eller indirekt. Dessutom gäller artiklarna 48.4 (nu artikel 39) och 55 (nu artikel 45) endast nationaliteten.
186. Kommissionen har alltid vidhållit att anställning i offentlig tjänst inte på förhand skall undantas från tillämpningen av direktiven. Att ett yrke återfinns där är i sig inte skäl nog att hamna utanför direktivets tillämpningsområde. Domstolen har fastslagit

att offentliga organ måste iaktta bestämmelserna i direktiv 89/48/EEG och 92/51/EEG<sup>27</sup>. Detta innebär dock inte att den generella ordningen tillämpas för all anställning i offentlig tjänst. Frågan hänger nära samman med hur examensbevis, det reglerade yrket och de yrkesmässiga kvalifikationerna definieras.

187. Enligt definitionen av ett examensbevis skall innehavaren med godkänt resultat ha avslutat en utbildning av viss omfattning. Innehavaren skall även besitta alla de yrkesmässiga kvalifikationer som krävs (examens- eller utbildningsbevis eller samling av sådana bevis) för att utöva ett reglerat yrke i ursprungsstaten. Detta sistnämnda kriterium ("de yrkesmässiga kvalifikationer som krävs för att utöva ett reglerat yrke") bör tolkas som att det endast avser kvalifikationer som uppnåtts efter utbildning som är inriktad på och leder till utövande av ett visst yrke.
188. Kompletteringsförfarandena (lämplighetsprov, anpassningstid) är nämligen inte anpassade till de fall då vitt skilda vägar (till exempel allmänna uttagningsprov till vilka personer med olika typer av examensbevis har tillträde) leder till ett allmänt yrke. Men om kunnande av så många olika slag godkänns för sådan anställning i offentlig tjänst verkar det mindre relevant i vad mån mer specifika delar av den enskildes yrkeskvalifikationer ingår eller ej och därmed förefaller även kompletteringsåtgärderna av mindre relevans. Om inga väsentliga skillnader föreligger vad beträffar yrkeskvalifikationernas art eller nivå skall principen om ömsesidigt erkännande tillämpas. Om kompletteringsförfarandena däremot skulle tillämpas för att uppväga en skillnad i kvalifikationsnivån som helhet verkar sådana åtgärder inte passa så bra för rekryteringsmetoderna som används för anställning i offentlig tjänst. Kommissionen fortsätter att undersöka vilka lösningar som kan komma ifråga.
189. När det gäller tillämpningen av uttagningsprov för erkännande av yrkeskompetens i samband med anställning i offentlig tjänst ställs man inför tre frågor: Vilken betydelse skall uttagningsprovet tilldelas? Är de yrken som uttagningsprovet ger tillträde till reglerade yrken enligt direktivet? Hur definieras begreppet fullt kvalificerad för ett yrke som man får rätt att utöva efter ett uttagningsprov?
190. Kommissionens inställning, som ofta kommit till uttryck i svaren på parlamentsledamöternas skriftliga och muntliga frågor gällande principen med uttagningsprov och inom ramen för överträdelseförfaranden, är följande: Varje medlemsstat är fri att fastställa egna bestämmelser för rekrytering under förutsättning att examensbevis som utfärdats i andra medlemsstater erkänns i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Uttagningsprov, precis som andra rekryteringsmetoder (meriter, intervjuer, prov, etc.) är bara ett av flera sätt för att ge tillträde till ett yrke. Det finns alltså inget som hindrar att en medlemsstat rekryterar tjänstemän genom uttagningsprov (så länge det gäller ett reglerat yrke enligt direktiv 92/51/EEG) men man måste i så fall ge möjlighet för de personer att delta som innehar ett examensbevis från en annan medlemsstat enligt vilket de har rätt att utöva yrket i densamma. Detta innebär i sin tur att en kvalificerad yrkesutövare som kommer från en annan medlemsstat måste acceptera förfarandet med uttagningsprov. Den rättighet

---

<sup>27</sup>

Punkt 12 i domen av den 8.7.1999 i mål 234/97 "Bobadilla".

som han/hon ges genom direktivet är tillträde till yrket i fråga på samma villkor som medborgarna i landet.

191. Motsvarar den yrkesverksamhet som man får rätt att utöva efter ett uttagningsprov för vilket det krävs särskilda examensbevis, den reglerade yrkesverksamhet som avses i direktiv 92/51/EEG?
192. I artikel 1 f i direktiv 92/51/EEG definieras en reglerad yrkesverksamhet som "yrkesmässig verksamhet som för att i ena eller andra formen få utövas i en medlemsstat direkt eller indirekt på grund av lagar och andra författningar kräver att utövaren innehar utbildningsbevis". Följaktligen kan man se det så att direktiven tillämpas när det gäller ett uttagningsprov för vilket det krävs särskilda yrkeskvalifikationer som ger rätt att utöva yrket i fråga.
193. Direktivet bygger på att yrkesverksamheten i respektive länder är den samma (i värdlandet och i ursprungslandet). Den sökande måste inneha det examensbevis som krävs för att utöva samma yrke i det land som han/hon kommer ifrån.
194. När det gäller arbete i offentlig tjänst och frågan rör mer specifika yrkeskvalifikationer, som är nödvändiga för yrkesutövningen, gäller dock fortfarande att processen i samband med erkännandet skulle kunna anpassas till yrkesutövaren ifråga, eventuellt i kombination med en mer flexibel tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande, om de kvalifikationer som krävs mer har att göra med den generella nivån för yrkesverksamheten än de särskilda kunskaper som är relevanta för yrket ifråga. Inplacering i lönegrad och andra metoder kan användas för anställda i offentlig tjänst för att beakta vissa skillnader i yrkeskvalifikationerna om det inte finns tillräckliga motiv för att avvisa en ansökan. Detta måste analyseras närmare innan några slutgiltiga slutsatser kan dras.
195. Kort sagt, för att omfattas av bestämmelserna i direktiven om den generella ordningen måste man vara en fullt kvalificerad yrkesutövare i ursprungslandet. Här uppstår det problem när uttagningsprovet följs av en vidareutbildning. I detta fall skulle en person anses som fullt kvalificerad inom sitt yrke endast om följande kombination av villkor uppfylls: examensbevis för att få delta i uttagningsprovet + godkänt uttagningsprov + yrkesutbildning som (beroende på yrke eller land) antingen anses ingå i utbildningen och alltså utgör en av förutsättningarna för att få examensbevis eller anses som en vidareutbildning efter examen. Den här bestämmelsen leder till att akademiker från länder där uttagningsprovet följs av en vidareutbildning hamnar i underläge. Om de inte har klarat uttagningsprovet (och alltså inte gått den därpå följande vidareutbildningen) anses de inte som "färdiga produkter" och omfattas alltså inte av direktiven. Detta har lett till att, i samband med anställning i offentlig tjänst, utbildningsbevis från till exempel franska universitet, ofta inte anses som ett examensbevis enligt definitionen i direktiven (i Frankrike förekommer det för övrigt av tradition ofta att uttagningsprov följs av utbildning). Å andra sidan missgynnas också fullt kvalificerade yrkesutövare (t.ex. lärare) från andra medlemsstater som ansöker om erkännande i Frankrike av att man måste fullfölja det sista skedet (uttagningen) av den franska yrkesutbildningen.
196. Denna situation gör att många ansökningar om erkännande av examensbevis för att delta i ett uttagningsprov inte omfattas av direktivet. Kommissionen utreder frågan.

## B. Lärare

197. För att undervisa i *förskolan* krävs i de flesta länder ett examensbevis 89/48 med undantag av Spanien ("educador infantil" examensbevis 92/51), Tyskland ("Erzieher", examensbevis 92/51) och Österrike ("Kindergärtner", examensbevis 92/51) och Liechtenstein. Kommissionen har inte funnit några konkreta problem för tillämpningen av direktiv 92/51/EEG i den här sektorn.
198. För att undervisa i "enseignement *primaire*" (motsv. 5 års grundskola för barn mellan 6 och 10 år) krävs i alla medlemsstater examensbevis 89/48 med undantag av Italien och Liechtenstein.
199. När det gäller "enseignement *post-primaire*" krävs det i alla medlemsstater examensbevis 89/48 (utom Luxemburg och Grekland där det för viss undervisning räcker med examensbevis 92/51).
200. Här har det emellertid uppstått problem vid tolkningen av direktiv 92/51/EEG. Kommissionen har tagit emot klagomål från lärare som inte har fått sina examensbevis 92/51<sup>28</sup> (denna typ av utbildning fanns tidigare i en del länder) erkända i Tyskland.
201. I artikel 3 i direktiv 92/51/EEG föreskrivs ett system för jämställande i de två direktiven: Den mottagande medlemsstaten måste erkänna "examensbevis 89/48" om det för att utöva yrket i denna medlemsstat bara krävs utbildning enligt 92/51. Omvänt måste den mottagande medlemsstaten i princip erkänna "examensbevis 92/51" även om det där krävs ett "examensbevis 89/48" för yrket i fråga.
202. I direktivet föreskrivs ett undantag till detta jämställande. Den mottagande medlemsstaten behöver inte tillämpa dem när det för yrket i fråga krävs ett sådant "examensbevis som avses i direktiv 89/48/EEG vars utfärdande bl.a. förutsätter mer än fyra års postgymnasiala studier".
203. Det är på grund av detta undantag som flera lärare inte har fått sina examensbevis 92/51 erkända.
204. Kommissionen anser att möjligheten till jämställande är tillämplig under dessa förutsättningar. Enligt direktivet får man inte underlåta att tillämpa jämställandebestämmelserna då det för att få utöva yrket i fråga krävs ett examensbevis på en *allmän utbildning* på minst fyra år. För att kunna åberopa undantaget från jämställandebestämmelserna måste det examensbevis som krävs vara ett sådant "examensbevis som avses i direktiv 89/48"<sup>29</sup> där "ett" av villkoren för utfärdandet är slutförd postgymnasial utbildning om minst fyra år". Det som avgör

---

<sup>28</sup> Det bör påpekas att det här rör sig om lärare som innehar "examensbevis 92/51" och inte examensbevis som omfattar två års studier och "likställs" med examensbevis 89/48. Det sistnämnda fallet regleras av bestämmelser i direktiv 89/48/EEG. Kommissionen hänvisar i denna fråga till den lägesrapport om tillämpningen av direktiv 89/48/EEG som lades fram 1996 (Rapport av den 15.2.96 KOM(46) slutlig, s. 10).

<sup>29</sup> Ett examensbevis enligt definitionen i direktiv 89/48 är ett examensbevis som omfattar en utbildning om minst tre år, samt, där så är lämpligt, ytterligare utbildning som krävs utöver dessa studier (se artikel 1 a i direktiv 89/48)

om jämställandebestämmelserna skall tillämpas eller inte är alltså utbildningens längd och detta oberoende av hur lång utbildning som eventuellt krävs *utöver* själva studierna.

205. Det bör påpekas att de lärare som innehar examensbevis 92/51 oftast är lärare som har "gamla" examensbevis från den tid då utbildningen i hemlandet var på två år. Nuförtiden sorterar lärarutbildningen i allmänhet under direktiv 89/48/EEG i alla medlemsstater. Svårigheten när det gäller att tillämpa systemet med övergång är alltså ett övergående problem och berör ett begränsat antal lärare. Dessutom är dessa lärare med "gamla" examensbevis ofta personer med lång arbetslivserfarenhet.
206. I det avseendet bör man hålla i minnet att även om direktiven inte skulle vara tillämpliga så måste medlemsstaterna enligt artikel 48 i fördraget säkerställa fri rörlighet för arbetstagare inom hela gemenskapen. (jfr. *Aranitis*-målet). Man får inte glömma att det rör sig om personer som uppfyller alla krav i det land som de kommer ifrån och som innehar ett examensbevis 92/51 i stället för ett examensbevis 89/48 av den anledningen att det var den utbildning som fanns då de utbildade sig och fick behörighet.
207. Under dessa omständigheter verkar ett beslut om att inte erkänna examensbevis svårt att motivera mot bakgrund av gemenskapens regler när det gäller fri rörlighet.

### **C. Socialarbetare**

208. Enligt de uppgifter som kommissionen förfogar över krävs det för socialassistenter – i de länder där detta är ett reglerat yrke – ett examensbevis 89/48. I en del av de länder där socialassistent inte är ett reglerat yrke finns det eftergymnasial utbildning för socialarbetare på två år.
209. Statistiska uppgifter visar att socialarbetare inte flyttar mellan medlemsstaterna i någon större utsträckning (utom till Frankrike där det enligt statistiken för 1995/1996 lämnats in 127 ansökningar om att arbeta som socialarbetare) och inte utgör något särskilt problem.
210. Det finns emellertid situationer som inte omfattas av direktiven om generell ordning för erkännande av examensbevis. I Finland och i Portugal krävs det ett examensbevis från en femårig utbildning för att arbeta som socialarbetare. I fall där inflyttade kommer från länder där det krävs utbildning enligt direktiv 92/51 kan myndigheterna i båda länder åberopa undantag till jämställandebestämmelserna och invandrarna skulle hamna utanför systemet.
211. Enligt uppgifter från de berörda medlemsstaterna innebär skillnaden i utbildningskrav i praktiken dock inte ett hinder för den fria rörligheten inom den berörda yrkesgrupperna. I Finland godkändes alla ansökningar, även den som ingavs av en innehavare av examensbevis 92/51.
212. Dessutom har International Federation of Social Workers (IFSW) meddelat kommissionen att man har planer på att upprätta ett register över socialarbetare och införa en "europeisk yrkesbenämning för socialarbetare" på samma sätt som det gjorts för ingenjörer, vilket skulle underlätta den fria rörligheten för verksamma inom denna yrkesgrupp. Berörda personer inom yrkesgruppen har redan informerat kommissionen om de skillnader som föreligger mellan medlemsstaterna när det gäller utbildningen för socialarbetare (innehåll, längd, nivå) och understrukit vikten

av en större överensstämmelse mellan utbildningarna så att socialarbetare lättare skall kunna flytta inom EU.

## **D. Yrken inom hälso- och sjukvård**

### *1. Allmänt*

213. Många yrken inom hälso- och sjukvården omfattas av direktiv 89/48/EEG men det finns också många som omfattas av direktiv 92/51/EEG. Dessutom kan ett och samma yrke beroende på vilken medlemsstat det gäller omfattas antingen av direktiv 89/48/EEG eller av 92/51/EEG. Ett exempel på detta är sjukgymnaster som i de flesta medlemsstater omfattas av direktiv 89/48/EEG medan det i Tyskland omfattas av bilaga C till direktiv 92/51/EEG eftersom utbildningen där ligger på en annan nivå.
214. I september 1999 anordnades en konferens med syftet att undersöka hur situationen ser ut för sjukgymnaster som flyttar inom EU. Vid konferensen bekräftades att vissa framsteg på detta område uppnåtts, genom bilaterala diskussioner mellan medlemsstaterna och på andra sätt. Ett viktigt resultat av konferensen var att alla företrädare för yrket enhälligt var överens om att de alla utövar samma yrke i de olika EU-medlemsstaterna. European Region of World Confederation for Physical Therapy planerar ytterligare arbete vad gäller de kompletteringsåtgärder som medlemsstaterna tillämpar för sjukgymnaster, för att man skall kunna klargöra vilka hinder som fortfarande finns för den fria rörligheten.
215. Enligt statistisk från medlemsstaterna och annan information som kommissionen fått tillgång till har direktivet bidragit till att många personer inom flera yrken inom sjukvården har fått sina examensbevis erkända, även om man också kan konstatera vissa svårigheter eller begränsningar vid tillämpningen av direktiven (se nedan).

### *2. Begränsningar för erkännande av examensbevis*

#### *a) Verksamhet som är förbehållen vissa yrken*

216. För en del yrken kan det vara omöjligt att erkänna examensbevisen i en viss medlemsstat eftersom den verksamhet som är knuten till yrket där är förbehållen en annan yrkeskategori.
217. Denna problematik återfinns inom sektorn för alternativ sjukvård. Om man tar kiroprakteryrket som exempel så är detta ett särskilt yrke i vissa medlemsstater medan "läkekonsten" i andra stater är förbehållet endast läkare. I det sistnämnda fallet kan en kiropraktor inte flytta dit. En kiropraktor kan bara flytta till en medlemsstat där även de som inte har läkarutbildning har rätt att utöva yrket. EU-domstolen fastställde i Bouchoucha-målet<sup>30</sup> att detta är i enlighet med gemenskapsrätten. Även annan verksamhet inom sektorn står inför samma problem.
218. Även om psykoterapeuter nästan uteslutande omfattas av direktiv 89/48/EEG drabbas de av ett liknande problem då lagstiftningen är olika i olika medlemsstater

---

<sup>30</sup> (Dom av den 3.10.1990 i mål C-61/89 REG. I s.3564).



och hindrar dem som utbildats i vissa medlemsstater att utöva sitt yrke i andra eftersom den yrkesgrupp som där har rätt att utöva denna verksamhet inte är densamma (verksamhet inom psykoterapi är mycket ofta förbehållen läkare och/eller psykologer).

b) Yrken som i två medlemsstater är skenbart lika men som omfattar olika verksamhetsområden

219. Ett yrke kan ha samma beteckning i flera medlemsstater men olika innehåll. I ett sådant fall kan direktivet tillämpas om åtminstone någon del av verksamhetsområdet sammanfaller. I motsatt fall skall direktivet inte tillämpas eftersom erkännandet av yrkeskvalifikationerna grundas på att yrkena är identiska.

220. Frågan om vilka verksamhetsområden som omfattas och vilken ansvarsnivå som krävs för att arbeta som sjukgymnast respektive röntgenassistent kommer att undersökas med hjälp av de frågeformulär som har skickats ut till medlemsstaterna för att klarlägga den nuvarande situationen och inhämta den information som behövs för en fullständig analys av det aktuella läget. De uppgifter som man får in kommer att skickas vidare till samordningsgruppen för eventuella vidare diskussioner.

c) Yrken på olika nivåer

221. För viss verksamhet kan det finnas flera kompetensnivåer som motsvarar olika utbildningar. Det finns till exempel vid sidan av utbildningen till sjukgymnast kortare utbildningar som leder till sjukgymnastassistent eller till enbart massör. Denna skillnad märks ännu tydligare om man tittar på apotekare (även om apotekaryrket omfattas av ett sektorsdirektiv) och receptarie. Att yrkena delvis motsvarar varandra är avgörande för erkännandet av yrkeskvalifikationerna men ger inte rätt att utöva någon annan yrkesverksamhet än den man utbildats för.

222. Det andra direktivet har gjort att vissa fall av grundläggande skillnader mellan utbildningarna i medlemsstaterna upptäckts. För vissa yrken, ibland icke reglerade sådana, är utbildningen i en del medlemsstater bara några hundra timmar medan den i andra medlemsstater sträcker sig över flera år.

223. I de flesta sådana fall tillämpas den generella ordningen på följande sätt: När yrket i fråga omfattas av direktiv 89/48/EEG i den mottagande medlemsstaten tillämpas direktivet endast om den sökande har en utbildning som lett till examensbevis enligt direktiv 92/51/EEG eller en utbildning som likställs med en sådan genom att den finns förtecknad i bilaga C till direktiv 92/51/EEG. Om utbildningen är på en lägre nivå i ursprungslandet, till exempel om det gäller en gymnasiegrundad utbildning, tillämpas inte den generella ordningen om värdlandet kräver ett examensbevis enligt 89/48, utan det är domstolens praxis som gäller. I de fall då utbildningen i värdlandet är på en nivå som leder till examensbevis 92/51/EEG eller lägre måste däremot direktivet tillämpas i de flesta fall, även för utbildningar på betydligt lägre nivå. (se kommentaren till artiklarna 5–7 ovan).

d) Begränsningar som skapats genom andra direktiv (till exempel sjuksköterskor med specialistkompetens)

224. De separata direktiven för sjuksköterskor (77/452/EEG och 77/453/EEG) reglerar erkännandet av examensbevis men omfattar bara sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård. De yrken för vilka det finns särskilda direktiv omfattas emellertid inte

av direktiven om den generella ordningen. Följaktligen omfattas invandrare med examensbevis som sjuksköterska med specialistkompetens varken av den generella ordningen eller av de särskilda direktiven för sjuksköterskor då det i en medlemsstat bara förekommer yrket sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård. Men de omfattas inte desto mindre av bestämmelserna i fördraget såsom de tolkats i domstolens rättspraxis i domarna Heylens och Vlassopoulou.

225. Denna fråga togs redan upp i den rapport som utarbetades enligt artikel 13 i direktiv 89/48/EEG i samband med genomgången av artikel 2 iii. Kommissionen föreslog att problemet skulle lösas genom att låta dessa fall sortera under den generella ordningen. De bestämmelser som infördes i förslaget till ett "tredje" direktiv överfördes av rådet till förslaget till det så kallade SLIM-direktivet (förenklad lagstiftning för den inre marknaden).

### 3. *Problem*

#### a) Underlåtenhet att införliva direktiv

226. i) Ett stort problem har gällt Grekland som i augusti 1998 ännu inte hade genomfört direktiv 92/51/EEG i sin nationella lagstiftning, eftersom de grekiska myndigheterna fortfarande vägrade att tillämpa det. Emellertid gäller att även om direktivet inte formellt införlivats i den nationella lagstiftningen så måste myndigheterna, enligt kommissionen, tillämpa det. Denna fråga har berört flera yrken, inklusive sjukgymnaster med examensbevis som har utfärdats till grekiska medborgare i Tyskland. Uppgifter från de grekiska myndigheterna gör gällande att kommissioner på nationell nivå börjat utreda varje enskilt fall i januari 1999. Detta görs med anledning av de stora förseningarna i införlivandet av direktiv 89/48/EEG i Grekland, som för närvarande är föremål för rättsliga åtgärder vad beträffar böter och fortsatta tecken på att genomförandeåtgärderna inte tillämpas.

227. ii) Att införlivandet av direktiv 92/51/EEG blivit försenat i Belgien har inte fått några stora konsekvenser eftersom de behöriga belgiska myndigheterna har tillämpat direktivet trots att det inte införlivats.

228. iii) När det gäller Frankrike har direktiv 92/51/EEG för receptarier ännu inte införlivats. Frankrike har emellertid nyligen antagit ett dekret varigenom direktivet genomförs för detta yrke. För att genomförandet skall vara fullständigt krävs det fortfarande att en tillämpningsbestämmelse antas. Fall i samband med flyttning från Belgien till Frankrike har anmälts till kommissionen. En utredning av detta fall pågår fortfarande.

229. iv) I Portugal har direktiv 92/51/EEG vad det gäller receptarier och andra yrken inom hälso- och sjukvården inte införlivats fullt ut. Denna situation har uppdagats genom konkreta fall. Ärendet är under utredning.

#### b) Felaktig tillämpning

230. i) Möjlighet till jämställande enligt direktiv 92/51/EEG

231. I och med att det andra direktivet trädde i kraft löstes en del av problemen med de yrken som återfinns i bilaga C och med flera yrken vars utbildningsnivå inte passade med nivån enligt det första direktivet.

232. I början uppstod det emellertid svårigheter eftersom tillämpningen av jämställandemöjligheten enligt direktivet, särskilt för de yrken som är förtecknade i bilaga C, endast motvilligt accepterades av medlemsstaterna. Det finns fortfarande problem med tillämpningen av möjligheten till jämställande av utbildningsbevis enligt direktiv 92/51/EEG och 89/48/EEG och uppmärksammas då och då genom ett enskilt fall eller för ett bestämt yrke.

233. Ett exempel är optikeryrket i en medlemsstat där den fackliga organisationen avsiktligt ignorerar jämställandebestämmelserna och vägrar att följa beslutet om erkännande från den behöriga myndigheten eftersom de invandrade innehar examensbevis enligt direktiv 92/51/EEG och det krävs ett examensbevis enligt direktiv 89/48/EEG för att få utöva yrket.

#### ii) Tidsfrister

234. Kommissionen har vid flera tillfällen informerats om enskilda fall där de tidsfrister inom vilka ett beslut om erkännande skall fattas enligt artikel 12.2 i direktiv 92/51/EEG inte har iakttagits. Många av dessa fall beror på att det andra direktivet införlivades mycket sent. Därefter har situationen i stort sett utvecklats i positiv riktning. De oftast förekommande fallen rör situationer där invandrare har en utbildning som är äldre än den som ges för närvarande och som det är svårt för den behöriga myndigheten att fatta beslut om.

#### iii) Krav på komplettering

235. Kraven på komplettering för att få examensbevis godkända upplevs ibland som överdrivna av de sökande. Påståenden om att det finns stora skillnader i innehållet mellan utbildningar är ofta en sakfråga som den sökande kan överklaga genom att söka ändring. Kommissionen har ännu inte fått kännedom om fall där en rättslig myndighet har fattat beslut om kompletterande utbildning.

236. För att göra det lättare för sjukgymnaster att flytta mellan Tyskland och Österrike har det efter förhandlingar träffats en överenskommelse mellan dessa båda länder medan förhandlingarna fortsätter mellan Nederländerna och Förenade kungariket.

iv) Administrativa formaliteter

237. Genom uppförandekoden (se avsnitt VII B nedan) har det blivit möjligt att på grundval av kommissionens och medlemsstaternas erfarenhet bedöma vilka formaliteter som är att föredra, vilka som är acceptabla och vilka som inte är det. Antagandet av uppförandekoden gör att medlemsstaterna kan granska sina egna förfaranden och nu när koden har offentliggjorts att sökande kan förvänta sig deras ansökningar handläggs på ett tillfredsställande sätt.
238. Vissa åtgärder i medlemsstaterna har gett upphov till frågor, bland annat det obligatoriska besöket på NARIC (Nätverket av nationella informationscentrum för akademiskt erkännande) i den mottagande medlemsstaten och kallelsen till ett förberedande samtal utöver de övriga kraven på komplettering av utbildning, ett samtal för vilket invandraren måste betala. Härtill kommer kostnader för resa och uppehälle, som kan innebära särskilt höga kostnader om han ännu inte bor i landet. Olika metoder för hur ansökningar om erkännande kan handläggas på rätt sätt samtidigt som den sökandes rättigheter och intressen tillvaratas undersöks. De administrativa formaliteterna är en fråga som samordningsgruppen även fortsättningsvis behöver ägna mer uppmärksamhet för att större öppenhet och insyn och ett effektivare system skall skapas.

v) Yrkesmässigt och icke akademiskt erkännande av examensbevis

239. Ett ofta förekommande klagomål riktat mot vissa medlemsstater är att förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den generella ordningen är alltför akademiskt i sitt sätt att jämföra utbildningar, vilket strider mot både lagtexten och andemeningen med direktivet. Detta kommer fram i olika enskilda fall. Sådana frågor kan bara behandlas i sitt sammanhang och när ärendet har undersökts grundligt. Detta är en del av kommissionens och samordningsgruppens löpande arbete.

4. *Slutsatser*

a) Medlemsstaternas inbördes beroende

240. Förändringar i en medlemsstat när det gäller utbildningsnivå och/eller reglering av yrken är av betydelse även för de övriga medlemsstaterna. Detta är speciellt märkbart när det gäller yrken hälso- och sjukvård. I en del medlemsstater där viss yrkesverksamhet inte reglerades har man infört detta och utbildningsnivån har höjts. Dietister och fotspecialister är exempel på sådana yrkesgrupper.
241. En del medlemsstater har tagit upp frågan om eventuella "försök att ta en genväg" för de medborgare från deras länder som utbildar sig i en annan medlemsstat och sedan återvänder till sitt hemland. Detta fenomen har konsekvenser för inträdesspärar och för sjukvårdsförvaltningar. Det har främst berört länder som har ett gemensamt språk med betydande inbördes migration, särskilt Frankrike och Belgien samt Österrike och Tyskland. Detta gäller även Grekland och Tyskland för grekiska medborgare med tyska examensbevis.
242. Kommissionens svar på denna fråga är att bestämmelserna i fördraget ger tillträde till utbildning i en annan medlemsstat och att en person som har fått sin utbildning i ett annan medlemsstat skall komma i åtnjutande av bestämmelserna i direktiven om

erkännande av utbildningsbevis. Den generella ordningen stärker gemenskapsmedborgarnas rätt att förvärva yrkeskunskaper där han eller hon önskar (Tjugonde skälet i direktiv 92/51).

243. Det finns dessutom indikationer på att några medlemsstater, som traditionellt inte har reglerat så många yrken eller som håller på att ta bort regleringarna för många yrken, anser att detta skapar problem för "deras" yrkesutövare när de försöker flytta till medlemsstater som har fler yrkesregleringar, sett till det förhållandet att andra har relativt lätt att få tillgång till deras jämförelsevis oreglerade marknader. En sådan skevhet skulle kunna medföra en tendens till konkurrerande regleringar, om medlemsstaterna försöker skapa lika möjligheter till fri rörlighet till och från de egna territorierna genom att lagstifta på samma nivå som de andra. Detta skulle i så fall vara en mycket olycklig utveckling. Kommissionen har för närvarande inga konkreta belägg för att behöriga myndigheter i medlemsstaterna skulle ha sådana tankar. Det är de nationella samordnarna som har bäst förutsättningar att kunna bedöma om denna inställning förekommer och i så fall i vilken omfattning; kommissionen är under alla förhållanden redo att diskutera detta inom ramen för gruppen eller bilateralt.

b) Särskilda förhållanden för yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård

244. Migrationen av verksamma inom hälso- och sjukvård är en intressant barometer, dels på grund av mångfalden av yrken och demografin inom denna grupp, dels på grund av sjukvårdssektorns betydelse. Man flyttar av personliga skäl (ofta familjeskäl) eller för att söka arbete i ett land där arbetsmarknaden kanske är bättre.

## **E. Yrken inom transport**

245. Flera yrken inom transportsektorn hamnar utanför den generella ordningen för erkännande av examensbevis eftersom de redan omfattas av separata direktiv (jfr. artikel 2 i direktiv 92/51/EEG). Det största antalet examensbevis som har erkänts under perioden 1995–1998 har gällt olika yrkeskategorier på sjötransportområdet, där en hög grad av rörlighet har rapporterats mellan de nordeuropeiska länderna.

246. Som exempel kan nämnas rådets direktiv 91/670/EEG av den 16 december 1991 om ömsesidigt godkännande av certifikat för personal med funktioner inom den civila luftfarten eller rådets direktiv 96/26/EG av den 29 april 1996 om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg och om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för att främja ett effektivt utnyttjande av dessa transportörers etableringsfrihet på området för nationella och internationella transporter.

247. Den rättsliga grunden för de här direktiven är Fördragets artiklar om transportpolitik (artikel 71, f.d. 75, och artikel 80, f.d. 84 i det här fallet).

248. Rådets direktiv 94/58/EG av den 22 november 1994 om minimikrav på utbildning för sjöfolk utgör ett undantag. Samtidigt som direktivet bygger på artikel 80, f.d. 84.2, i fördraget fastslås det att *"rådets direktiv 89/48/EEG och 92/51/EEG om generella ordningar för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning gäller för sjöfolk som omfattas av det här direktivet"*.

249. Ett ärende har också gällt erkännandet av yrkeskvalifikationerna för en lots på inre vattenvägar. Den fullständiga utbildningen för detta yrke omfattar en period med

handledd praktik, som främst har till syfte att ge den blivande yrkesutövaren kunskaper om rådande förhållanden på de lokala inre vattenvägarna. Denna del av utbildningen i den medlemsstat där utbildningen ges har därför ingen relevans för den som vill få sin utbildning erkänd i en annan medlemsstat. Reglerna om ömsesidigt erkännande av yrkesutbildningar inom EU är emellertid inte tänkta att fungera som en "genväg" som innebär att en utbildning direkt erkänns i en annan medlemsstat. I samtliga fall gäller att den som flyttar måste vara fullt kvalificerad i hemlandet, även om det krävs särskilda kunskaper för att personen skall få utöva samma yrke i värdlandet. Dessa särskilda kunskaper måste vederbörande sedan tillägna sig genom kompletteringsåtgärderna enligt direktiven 89/48/EEG och 92/51/EEG. I dessa fall är det därför bäst om personer som vill uppnå en yrkeskompetens som gör att de omedelbart kan börja arbeta i den aktuella medlemsstaten, så tidigt som möjligt tar reda på vilken väg som är den snabbaste för att uppnå denna kompetens. I de flesta fall innebär detta att utbildningen fullgörs i den medlemsstat där man vill arbeta.

## **F. Yrken inom turistsektorn**

250. Man bör göra skillnad mellan reseledare och turistguider.

### **1. Reseledare**

251. Reseledare omfattas inte av direktiv 92/51/EEG, eftersom det direktiv som gäller reseledare, d.v.s. direktiv 75/368/EEG av den 16 juni 1975<sup>31</sup>, är uteslutet från dess tillämpningsområde (jfr. *artikel 2 andra stycket*). I stället för ett ömsesidigt erkännande av utbildningsbevis<sup>32</sup> föreskrivs i detta direktiv jämförandeåtgärder som innebär att de mottagande medlemsstater där yrkesverksamheten i fråga är reglerad, skall godta faktiskt utövande av denna verksamhet i ursprungslandet under en rimlig tidsperiod som är tillräckligt näraliggande i tiden som tillräcklig förutsättning för att få utöva verksamheten. Detta skall garantera att den sökande har yrkeskunskaper som motsvarar de som krävs i den mottagande staten.

252. "Turistguider" undantas uttryckligen från detta direktiv.

253. Enligt detta direktiv är den mottagande medlemsstaten skyldig att tillåta en gemenskapsmedborgare att arbeta som reseledare på sitt territorium om han/hon kan styrka minst två års yrkeserfarenhet i ursprungslandet genom att visa upp ett intyg från den behöriga myndigheten i ursprungslandet.

254. Bestämmelserna i direktiv 75/368 tillämpas i princip både när det gäller etablering och tillhandahållande av tjänster. Enligt fast rättspraxis får en medlemsstat emellertid inte ställa samma krav på tillhandahållande av tjänster som på etablering, då detta skulle innebära att de bestämmelser i EG-fördraget som skyddar friheten att tillhandahålla tjänster blir verkningslösa<sup>33</sup>.

---

<sup>31</sup> EGT L 167, 30.6.75, s.22.

<sup>32</sup> Detta erkännande fastställs nu i direktiv 1999/42/EG (se kommentarerna om andra stycket i artikel 2).

<sup>33</sup> Jfr. särskilt dom av den 25.7.1991 *Dennemeyer* C-760/90 REG. s. I-4221.

255. Följaktligen måste bestämmelserna i direktivet beträffande tillhandahållande av tjänster (särskilt kravet på intyg på tidigare erfarenhet) tolkas med nödvändig flexibilitet. Hänsyn måste tas till att tillhandahållandet av tjänster är tillfälligt och att målsättningen med direktivet just är att främja att fritt tillhandahållande av tjänster omsätts i praktiken.
256. Enligt direktiv 75/368/EEG kan myndigheterna i värdlandet kräva att reseledare har intyg på två års yrkeserfarenhet i ursprungslandet. Detta krav kan dock få helt andra resultat än det avsedda, vilket är att underlätta fritt tillhandahållande av tjänster, och sålunda vara i strid med artikel 49 (f.d. artikel 59) i fördraget.
257. Det har visat sig att det är svårt att skaffa sig yrkeserfarenhet "i ursprungslandet" eftersom detta ju bara är start och mål för resorna. En reseledare som leder resor i det egna landet och som på så sätt kan få ihop den erfarenhet som krävs innan han/hon börjar arbeta i ett annat land förekommer inte ofta i praktiken.
258. Det är därför kommissionens uppfattning att reseledare från en medlemsstat enligt artikel 49 [f.d. 59] har rätt att fritt tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat. Om reseledaren inte följer med turisterna tillbaka till avreseorten (en snarast hypotetisk situation) utan stannar i värdlandet efter resan omfattas han/hon av bestämmelserna för etablering.
259. Kommissionen har uppmärksammat de nationella myndigheterna på denna situation. Man har särskilt varit i kontakt med de italienska myndigheterna. Dessa har faktiskt förbundit sig att inte kräva intyg på yrkeserfarenhet enligt direktiv 75/368/EEG när det gäller tillfälligt tillhandahållande av tjänster.

## 2. *Turistguider*

### a) Introduktion

260. Direktiven om den "generella ordningen" gäller för turistguider i de länder där detta är ett reglerat yrke.
261. Turistguide är inte ett reglerat yrke i Förenade kungariket, Sverige, Norge, Finland, Tyskland, Nederländerna, Danmark och Irland medan det däremot är reglerat i Portugal, Österrike, i staden Luxemburg, i Frankrike, Spanien, Grekland, Italien och Belgien.
262. I flertalet av de länder där det inte är ett reglerat yrke finns det kurser för att utbilda sig till turistguide men de är inte obligatoriska för att få utöva yrket. I Tyskland till exempel utfärdas ett intyg för turistguider av industri- och handelskammaren. I Förenade kungariket finns det sammanslutningar ("boards") som utfärdar medlemskort och en särskild legitimation ("blue badge") efter utbildning på den nivå som omfattas av direktiv 92/51/EEG.
263. I de länder där turistguide är ett reglerat yrke får bara de som med godkänt resultat avslutat därför avsedd utbildning och erhållit examensbevis utöva yrket.
264. I Grekland är detta en (icke-akademisk) postgymnasial utbildning på tre år och omfattas alltså av direktiv 89/48/EEG. I Italien, Spanien, staden Luxemburg och i Österrike måste man för att få arbeta som turistguide inneha kvalifikationer i nivå med 92/51/EEG.

265. I Frankrike är turistguideutbildningen uppdelad på tre nivåer: regional guide-tolk (examensbevis 92/51), guide-tolk på nationell nivå samt nationell "föreläsare" (examensbevis 89/48). I Portugal är utbildningen uppdelad på två nivåer: regional guide-tolk (examensbevis 92/51) och guide-tolk på nationell nivå (examensbevis 89/48).

b) Rättspraxis för "turistguider"

266. Fyra länder har dömts av EG-domstolen för att ha hindrat turistguider att fritt tillhandahålla tjänster: Italien, Frankrike, Grekland och Spanien.<sup>34</sup>

267. Domstolen ansåg att dessa länder inte uppfyller de skyldigheter som åligger dem enligt artikel 59 (nu artikel 49) i fördraget, då de kräver att turistguider som reser med en grupp turister från en annan medlemsstat måste inneha ett "carte professionnelle" (licens eller tillstånd för yrket) för att få tillhandahålla tjänster, som i detta fall innebär att guida turisterna på andra platser än på de muséer och vid de historiska monument som bara får besökas i sällskap med specialutbildade guider. Villkoret för att få detta "carte professionnelle" är en utbildning som man får tillträde till efter godkänt prov.

268. Domstolen förklarade också att enligt artiklarna 48 (nu 39) och 52 (nu 43) i fördraget är en mottagande medlemsstat skyldig att införa ett förfarande för att granska de yrkeskvalifikationer som förvärvats av en gemenskapsmedborgare med examensbevis som turistguide utfärdat i en annan medlemsstat, och utvärdera huruvida examensbeviset överensstämmer med de kvalifikationer som krävs i den mottagande medlemsstaten.

c) Etablering - Tjänster

269. I dessa "turistguide"-domar påminde domstolen om att en medlemsstat för tillhandahållande av tjänster på dess territorium inte får kräva att alla villkor för etablering skall iakttas, då detta skulle innebära att de bestämmelser i EG-fördraget som skyddar friheten att tillhandahålla tjänster blir verkningslösa. Följaktligen får en medlemsstat inte kräva av guider som kommer från en annan medlemsstat att de utbildar sig i landet för att få licens eller "nationellt" tillstånd att få utöva yrket. På samma sätt är det i de flesta fall inte motiverat att kräva att guidernas kvalifikationer erkänns enligt direktiven om den generella ordningen.

270. I domstolens domar tar man upp en situation där guiden tillsammans med de turister som han är ledare för, reser i slutet sällskap. De reser tillsammans i grupp från den medlemsstat där de är bosatta till en annan medlemsstat för att tillfälligt besöka denna, och tillhandahållandet av tjänster består i att guida dessa turister på andra platser än på de muséer och vid de historiska monument som bara får besökas tillsammans med specialutbildade guider.

271. Däremot kan en turistguide som är bosatt i värdlandet för att regelbundet ta emot turister vid deras ankomst och guida dem under rundturen, och som stannar i

---

<sup>34</sup> Domar av den 26.2.1991 i mål C-180/89 (Italien), mål C-154/89 (Frankrike), mål C-198/89 (Grekland) och dom av den 22.3.1994 i mål C-375/92 (Spanien)



värdlandet när turisterna åker tillbaka till sitt hemland underkastas värdlandets krav beträffande yrkeskvalifikationer. I ett sådant fall skall värdlandet tillämpa de förfaranden för erkännande av examensbevis som föreskrivs i direktiven om den "generella ordningen".

272. Statistiska uppgifter visar att mycket få ansökningar om erkännande har gjorts för detta yrke. Enligt uppgifter från medlemsstaterna för perioden 1995/1996 var det endast i Portugal som man hade fått in ansökningar (totalt tre, varav två från Tyskland och en från Spanien). Samtliga ansökningar beviljades efter godkända lämplighetsprov.

### **3. Begränsningar i verksamhetsområdet för två yrken: reseledare och turistguider**

273. Kommissionen har kunnat konstatera att de problem gällande den fria rörligheten som kommit till kommissionens kännedom ofta har sin grund i sammanblandning av två olika yrken som kompletterar varandra, nämligen turistguide och reseledare.

274. Vid diskussioner i frågan liksom vid alla skriftliga kontakter med berörda yrkesutövare och med medlemsstaterna har kommissionen erinrat om att kommissionen inte är behörig att avgöra olika yrkens verksamhetsområde eller avgöra vilka arbetsuppgifter som hör till vilket yrke.

275. I detta sammanhang bör det understrykas att det i meddelandet om överensstämmelse mellan medlemsstaterna vad avser de kvalifikationer som yrkesutbildningar inom turistsektorn ger<sup>35</sup> uttryckligen i den del som handlar om reseledare anges att "detta yrke inte får sammanblandas med yrket turistguide".

276. Svaren på två skriftliga frågor bör också nämnas, nämligen E-2615/96 från Edward Kellet-Bowman<sup>36</sup> och E-0797/98 från Katerina Daskalaki<sup>37</sup>.

277. Vid ett flertal tillfällen har företrädare från kommissionen sammanträtt med representanter från berörda yrkesorganisationer som IATM – International Association of Tour Managers -, FEG – European Federation of Tour guides-, och ETOA – European Tour Operators Association.

278. I maj 1997 antog kommissionen ett arbetsdokument om problemet med turistguider (SEC(97) 837 slutlig). Berörda yrkesorganisationer rådfrågades både före och efter antagandet av arbetsdokumentet, särskilt beträffande begränsningar i respektive yrkens verksamhetsområden. Yrkesorganisationernas ställningstagande i dessa frågor återfinns i sin helhet i bilagan till arbetsdokumentet.

279. Frågan om turistguiderna har också debatterats i Europaparlamentet. Som exempel kan nämnas att parlamentets utskott för framställningar har undersökt och därefter avskrivit en framställning där en reseledare från en medlemsstat tar upp vad som hindrade honom/henne från att utföra sina arbetsuppgifter som turistguide i en annan

---

<sup>35</sup> EGT C 320, 7.12.92.

<sup>36</sup> EGT C 72, 7.3.97, s.65.

<sup>37</sup> EGT C 323, 21.10.98, s.75.

medlemsstat (det gällde i det här fallet att ge förklaringar för den grupp av turister som han/hon guidade i baptisteriet i Florens).

280. I dagsläget förfogar kommissionen inte över uppgifter som gör det möjligt att dra slutsatsen att det allmänt inom gemenskapen skulle finnas hinder för reseledare att fritt tillhandahålla tjänster (reseledare som tillhandahåller *sina* tjänster).
281. En del yrkesorganisationer nöjer sig inte med att se till att reseledare är fria att tillhandahålla tjänster som just reseledare, vilket kommissionen arbetar aktivt för (efter kommissionens ingripande krävs inte längre det intyg på två års yrkeserfarenhet för reseledare som föreskrivs i direktiv 75/368/EEG) utan de vill snarare ge dem möjlighet att utöva ett annat yrke vilket uppenbarligen är en annan fråga som helt klart går utanför de garantier som ges enligt gällande gemenskapslagstiftning.
282. I övrigt ser kommissionen till att de medlemsstater som dömts av domstolen i "turistguide"-domar anpassar sin lagstiftning i enlighet med domstolens dom. Flera överträdelseförfaranden enligt artikel 171 i fördraget har inletts.

#### **4. Slutsatser**

283. En turistguide som vill etablera sig i värdlandet för att regelbundet ta emot turister vid deras ankomst och guida dem på deras rundtur och som stannar i landet när turisterna åker tillbaka (vilket i praktiken är det mest förekommande eftersom det normalt är reseledaren som följer med gruppen på ut- och hemresan) kan underkastas värdlandets krav beträffande yrkeskvalifikationer.
284. Dessutom kan nationella krav på yrkeskvalifikationer ställas på denne turistguide, om han/hon, i synnerhet om det gäller ett slutet sällskap, vill guida turisterna på muséer och vid historiska monument som omfattas av det ovan nämnda undantaget.
285. I dessa två situationer kan man kräva att en turistguide som kommer från en annan medlemsstat har samma yrkeskvalifikationer som krävs i värdlandet, antingen genom att de kvalifikationer som denne förvärvat i en annan medlemsstat erkänns enligt direktiven om den "generella ordningen" eller genom att han/hon går utbildningen i värdlandet och på så sätt erhåller det examensbevis som krävs.
286. När det gäller räckvidden för detta undantag anser kommissionen att en alltför vid tolkning som täcker nästan "alla" muséer och historiska monument skulle urholka domstolens domar. I gengäld skulle en alltför snäv tolkning inte i tillräcklig grad ta hänsyn till det allmänna intresse som är knutet till att få ta del av det historiska arvet vilket domstolen fört fram som motivering för undantaget. Man får därför göra tolkningen av detta undantag ur ett rimlighetsperspektiv.
287. En diskussion i juridiska termer kan ändå inte dölja hur mycket som rent ekonomiskt eller affärsmässigt står på spel för aktörerna inom turistnäringen i de länder som "exporterar" turister. Tendenserna när det gäller efterfrågan inom turismen visar på ett ökande intresse för resor med ett kulturellt innehåll som bygger på att visa och förklara kulturarvet i de länder som besöks. Detta har av tradition varit en uppgift som tillkommer turistguiderna i de länder som "importerar" turister.
288. Att anlita dessa turistguider kostar pengar (mellan 1 och 3 % av kostnaderna för en rundresa enligt uppgifter från olika källor) vilket skulle kunna locka en del operatörer

inom turistnäringen till att försöka minska denna utgift, kanske till och med eliminera den, till exempel genom att få reseledarna att ta på sig uppgifter som egentligen hör till turistguidernas domäner.

289. Kommissionen har inlett flera överträdelseförfaranden när det gäller verkställande av domar om "turistguider".
290. Kommissionen står för övrigt i ständig kontakt med medlemsstaterna och berörda yrkesorganisationer för att finna praktiska lösningar på problem som är knutna till den fria rörligheten för yrkesutövare inom turismen. I vissa fall tenderar man emellertid fortfarande att se dessa frågor i termer av "svart" och "vitt".
291. Å ena sidan är det viktigt att de länder som dömts av domstolen avslutar arbetet med att anpassa sin lagstiftning till artikel 49 [f.d. 59] i fördraget enligt domstolens tolkning. Även om en del överträdelseförfaranden som inletts enligt artikel 228, tidigare 171, i EG-fördraget har kunnat avskrivas efter det att det berörda landet vidtagit interna lagstiftningsåtgärder, pågår fortfarande andra överträdelseförfaranden i väntan på att påbörjad lagstiftning slutgiltigt skall antas.
292. Å andra sidan skall de berörda yrkessektorerna vara medvetna om att den rätt till fri rörlighet som garanteras i fördraget medför en skyldighet för medlemsstaterna att erkänna de kvalifikationer som erhållits i en annan medlemsstat. Detta innebär dock inte att värdlandet är skyldigt att erkänna "icke befintliga kvalifikationer".
293. Det framgår vid granskningen av frågan liksom av kontakter som upprättats med berörda yrkesorganisationer och medlemsstaterna, att de problem som framförts till kommissionen tekniskt sett inte verkar oöverstigliga. Lösningen verkar snarare vara beroende av hur stark viljan hos de inblandade är att acceptera lösningar som har till syfte att förena principen om fritt tillhandahållande av tjänster med möjligheten för medlemsstaterna att reservera utövandet av vissa yrken till personer med lämpliga yrkeskvalifikationer.

## **G. Yrken inom idrotten**

294. Förhållandet mellan sporten och förfarandena för erkännande av examensbevis är invecklat. Olika länder ser helt olika på idrottsyrken. I vissa medlemsstater är de strängt reglerade och strukturerade yrken och det är förbjudet för personer som inte innehar särskilda kvalifikationer att utöva yrket. I andra länder är idrott mer en fritidsaktivitet som leds av frivilliga. Tanken på att göra detta ledarskap till yrken är i dessa stater föga utbredd. Det finns också mellanlägen där endast "riskfyllda" aktiviteter som skulle kunna klassas som farliga, är reglerade.
295. De myndigheter som har rätt att utfärda examensbevis varierar också i hög grad från en medlemsstat till en annan. Vissa examensbevis utfärdas av staten medan andra utfärdas av idrottsförbund. Vissa examensbevis ger yrkesbehörighet medan andra är till för att ge frivilliga rätt att leda en verksamhet (även i det senare fallet kan examensbevis ibland vara obligatoriska). Dessa många olika situationer komplicerar naturligtvis erkännandeförfarandet. Inom ramen för den generella ordningen gäller att ju närmare varandra yrkena ligger, och ju mer likvärdiga nivåerna är, desto lättare blir erkännandet av examensbevis. Inom idrotten ser vi en extrem mångfald. De jämfällande bestämmelser som skall gälla mellan olika system är därför mycket komplicerade att genomföra.

296. Några särskilda åtgärder har emellertid inte vidtagits för idrottsyrken. 1994 framställdes en sådan begäran av en europeisk organisation för bergsguider. Kommissionens svar på denna var att dels måste den generella ordningen visa sig otillräcklig och dels måste tillräckligt stor enighet råda bland de yrkesverksamma i alla medlemsstater och bland medlemsstaterna själva om eventuella åtgärder både beträffande principen och huvudfrågorna. Organisationen i fråga hade antagit ett program med villkor för att få utöva yrket och organisationer i fyra medlemsstater var eniga om detta. Det bör också påpekas att utöver gemenskapens interventionsområde arbetar en del organisationer för att kvalifikationerna inom idrotten inbördes skall närma sig varandra i ännu högre utsträckning. Ett bra exempel på detta är REISS (Réseau Européen des Instituts des Sciences du Sport).

1. *Den fria rörligheten för löntagare och etableringsfriheten*

297. När det gäller löntagare och etableringsfrihet innebär inte tillämpningen av den generella ordningen några speciella svårigheter, åtminstone inte principiella sådana. Det finns visserligen problem med genomförandet av direktiven eller god tillämpning av gemenskapsrätten. Ett förfarande mot lagstiftningen i en medlemsstat när det gäller idrott har inletts. Situationen är dock inte helt olik den som råder inom andra yrken.

2. *Tillhandahållande av tjänster*

298. Den fria rörligheten ger upphov till speciella problem inom idrotten. Först och främst bör det understrykas att den kvantitativt sett är relativt omfattande. Det blir allt vanligare med kortare gruppresor (lov/semester, idrottsläger, utbildning) i sällskap med idrottsledare. Denna typ av vistelse kan gälla ungdomar inom ramen för organiserade skollovsaktiviteter (till exempel kolonier, idrottsläger eller skollovscenter). Det kan också gälla vuxna, som till exempel ger sig iväg på resor där det ingår skidåkning, windsurfing, ridning mm. Det kan också gälla personer som går en utbildning. Danska skidlärare som inom ramen för sin utbildning under kortare tid åker till de österrikiska Alperna är ett exempel på detta. Dessa grupper har ofta egna ledare som är kvalificerade i ursprungslandet. Till detta kan läggas ett antal säsongsbetonade idrottsaktiviteter. Det är ganska vanligt att en och samma person är skidlärare på vintern och leder friluftaktiviteter på sommaren. Här uppstår frågan om avgränsningen mellan etablering och tillhandahållande av tjänster för dem som är verksamma över medlemsstaternas gränser.

## **VII SAMORDNINGSGRUPPEN**

### **A. Möten och rapporter**

299. Enligt direktiv 92/51 krävs, liksom i det första direktivet om den generella ordningen, att varje medlemsstat utser en person med ansvar för att samordna verksamheten för de myndigheter som medlemsstaterna skall utse för att motta de ansökningar som åsyftas i direktivet och fatta beslut om dessa (artikel 13). Enligt artikel 13.2 skall dessa samordnare ingå i samordningsgruppen som inrättats enligt direktiv 89/48 och som genom direktiv 92/51 även har fått i uppdrag att underlätta genomförandet av detta direktiv och samla in information.

300. I och med antagandet och ikraftträdandet av direktivet har en rad frågor som rör direktivet förts upp på dagordningen för samordningsgruppen. Dessa har bl.a. gällt allmän rapportering och diskussioner kring genomförandet av direktivet.
301. Bland de mer allmänna diskussionerna kan den nämnas som fördes i mitten på 1993, eftersom man då diskuterade ändringar som krävdes i bilaga C till direktivet för att det även skulle kunna tillämpas av tredje land inom EES. Vid ett flertal andra tillfällen diskuterades förslag från medlemsstaterna om att ändra bilagorna C och D till direktivet. Dessa frågor gällde bl.a. tillägg av nya yrken, strykningar av vissa av dem som redan ingick, nya former av utbildningar och utbildningsbevis och om ett yrke i någon av medlemsstaterna skulle föras över från nivån för bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning till nivån för examensbevis. Man diskuterade även situationer där ett yrke hade övergått från att sortera under direktiv 92/51 till att sortera under direktiv 89/48 och fall där ett yrke som hittills inte hade varit reglerat nu hade blivit reglerat och omvänt. I Italien gällde detta italienska "ragionere" och "consulente del lavoro" och i Tyskland "Masseur und medizinische Bademeister", "pharmazeutisch-technische Assistenten", "Fußpfleger", "Logopäden" samt vissa yrken inom handel, industri och hantverk som omfattar viss utbildning vid en skola, i Danmark "apoteksassistent" och "fodterapeut", i Förenade kungariket medicinsk laboratorieassistent ("medical laboratory scientific officer"), varumärkeskonsulent ("trademark agent"), protestekniker och kriminalvårdsassistent ("probation officer") för att bara nämna några exempel. En rapport utarbetades om utbildningsnivån i medlemsstaterna för yrkena receptarie i Tyskland och fotvårdsspecialist i Tyskland och Danmark. Med detta ville man se i vilken omfattning verksamhet och arbetsuppgifter är jämförbara och om dessa yrken skulle kunna föras in i bilaga C till direktivet. Detta ledde även till en del diskussioner om kommittéförfarandet<sup>38</sup> inom ramen för direktivet.
302. Andra yrken diskuterades också. Bland annat tog man upp frågan om de olika kvalifikations- och verksamhetsnivåerna för socialarbetare. Man behandlade de nationella kraven för erkännande av de olika medlemsstaternas läkarintyg för sjömansyrken mot bakgrund av de bestämmelser som finns i internationella fördrag. För närvarande genomförs en enkätundersökning som gäller röntgensjuksköterskor och sjukgymnaster. Samordningsgruppen kommer sedan att behandla de svar som kommer in.
303. En rad diskussioner handlade om vissa aspekter som var gemensamma för tillämpningen av det första och det andra direktivet, bl.a. utarbetandet av uppförandekoden för de myndigheter i medlemsstaterna som fattar beslut om erkännande. Under de första åren efter direktivets ikraftträdande arbetade man även med att ta fram en förteckning över reglerade yrken, med en konsoliderad lista över vilka yrken som är reglerade och vilka som inte är det i medlemsstaterna, nationella listor och yrken som ingår i statistik och en definition av de yrken som omfattas av direktiv 92/51. Gruppen har också diskuterat och analyserat rådgivningstjänstens första rapport om frågor som inkom från allmänheten under 1997–1998 via frisantals och webbplatser i medlemsstaterna.

---

<sup>38</sup>

Se kommentarerna till artikel 15.

304. Vid flera tillfällen har företrädare för de central- och östeuropeiska länderna deltagit vid samordningsgruppens möten. Man diskuterade då särskilt dessa länders arbete inför kommande EU-medlemskap. Dessa länders deltagande vid mötena behandlades i kommissionens vitbok *Förberedelse av de associerade staterna i Central- och Östeuropa för integrering med den inre marknaden i unionen*.
305. Samordningsgruppen har också varit ett forum för informationsspridning om medlemsländernas och gemenskapens insatser för erkännande av yrkeskvalifikationer. Medlemsstaterna har därmed kunnat rapportera om utvecklingen i de egna länderna och kommissionen presenterade exempelvis för inte så länge sedan förslagen till Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa rättsliga aspekter på den elektroniska handeln på den inre marknaden samt två med varandra sammanhängande direktivförslag om egenföretagare och anställda från länder utanför EU och deras möjligheter att resa mellan medlemsstaterna för att kunna tillhandahålla tjänster över gränserna inom EU. Kommissionen har även regelbundet redogjort för det egna arbetet och gemenskapens program på utbildnings- och forskningsområdet samt informerat om arbete som har bedrivits för erkännande av yrkeskompetens inom ramen för SLIM-initiativet (förenklad lagstiftning på den inre marknaden) och UNESCO:s och Europarådets gemensamma konvention om erkännande av examina rörande högre utbildning inom Europa. Samordnarna har också informerats om arbetet med följande tre direktivförslag: etablering för advokater (direktiv 98/5), det s.k. tredje direktivet om den generella ordningen (direktiv 1999/42/EG) och det s.k. SLIM-direktivet (KOM(97) 638).
306. Samordningsgruppen fortsätter också att spela en viktig roll i samband med insamlingen av information om genomförandet av de två direktiven om den generella ordningen och statistiska uppgifter om införlivandet av direktiven i respektive land.

**B. Uppförandekod som godkänts av samordningsgruppen för den generella ordningen för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning**

307. Enligt direktiven 89/48/EEG och 92/51/EEG gäller nu grundprincipen att den som är kvalificerad att utöva ett yrke i en medlemsstat har rätt att få sitt examensbevis erkänt för att kunna utöva samma yrke i en annan medlemsstat. För att denna princip skall kunna tillämpas måste dock den sökande och de myndigheter som är behöriga att handlägga ansökan iaktta vissa administrativa formaliteter. Dessa formaliteter krävs visserligen för att den generella ordningen skall kunna fungera smidigt, men de får inte vara någon förevändning för att hindra vederbörandes rätt till fri rörlighet. Dessa formaliteter anges i artikel 8 i direktiv 89/48/EEG och i artikel 12 i direktiv 92/51/EEG.
308. I artikel 12 i direktiv 92/51/EEG anges följande:
309. "1. Som bevisning på att de i artikel 3–9 nämnda villkoren är uppfyllda skall värdmedlemsstaten godta de handlingar som utfärdats av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och som den berörda personen är skyldig att framlägga som stöd för sin ansökan om att få utöva yrket i fråga.
310. 2. Behandlingen av en ansökan om att få utöva ett reglerat yrke skall avslutas så snabbt som möjligt, och ett motiverat beslut skall meddelas av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten senast fyra månader efter det att alla handlingar som gäller den berörda personen framlagts. Detta beslut eller avsaknad därav skall

kunna överklagas till en domstol eller nämnd i enlighet med vad landets lagar föreskriver."

311. I direktiven kan det naturligtvis bara fastställas rent allmänt hur dessa formaliteter skall genomföras. Det har emellertid visat sig att det konkreta genomförandet skiljer sig ganska mycket åt mellan de olika medlemsstaterna, ibland så mycket att det finns risk för att förfarandet går för långsamt. Kommissionen ansåg det därför lämpligt att samordnarna tog sig an denna fråga för att utforma klarare regler. I första skedet handlade det om att diskutera de olika förfarandena som tillämpades för att i nästa steg nå konsensus.
312. Resultatet av detta åsiktsutbyte lade kommissionen fram i form av ett arbetsdokument avseende nationella administrativa formaliteter inom ramen för direktiven 89/48/EEG och 92/51/EEG. Målet var att försöka se till att de administrativa formaliteterna är förenliga med den rätt till erkännande enligt direktiven som den sökande kan åberopa.
313. Kommissionens arbetsdokument diskuterades i samordningsgruppen och efter ett antal ändringar antogs dokumentet den 18 juni 1998. Där fastläggs vilken praxis som är önskvärd, acceptabel och oacceptabel på följande 14 punkter: de upplysningar som kontaktpunkten eller behöriga myndigheter i hemlandet skall ge till den person som skall flytta, de upplysningar som kontaktpunkten eller annan behörig myndighet i värdlandet skall ge personen som anländer, de handlingar som behöriga myndigheter i värdlandet kan kräva av den sökande, form av handlingar som behöriga myndigheter i värdlandet begär av den sökande, översättningar (upplysningar som skall ges av behöriga myndigheter i ursprungslandet), översättningar som krävs av värdlandet, avgifter som den sökande skall erlägga i värdlandet, lämplighetsprov i värdlandet, anpassningstid i värdlandet, sammanställning av underlagen (tidsfrister), ofullständiga underlag, regler för motiverade beslut och överklaganden, yrkesorganisationer och samordning.
314. Detta dokument har nu lagts fast som en uppförandekod som godkänts av samordningsgruppen. Det samförstånd som uppnåddes genom denna kod kan bidra till att undanröja ett antal av de administrativa hinder som fram till dess stod i vägen för migrerande arbetstagare. Koden skall vara till nytta både för nationella berörda myndigheter och för de sökande.
315. Dokumentet är naturligtvis inte uttömmande. Med tiden kommer det att dyka upp nya frågor som gör att det måste uppdateras. Dessutom är dokumentet avhängigt direktiven och har alltså bara en informativ funktion. Det är givetvis fortfarande direktiven och domstolens rättspraxis som är bindande referensdokument. Icke desto mindre kan uppförandekoden vara av stort praktiskt värde framöver.
316. Uppförandekoden har offentliggjorts i samförstånd med samordningsgruppen.

### **C. Administrativt samarbete mellan medlemsstaterna**

317. Samordningsgruppen inrättades ursprungligen genom direktiv 89/48, i huvudsak för att underlätta direktivets genomförande. Arbetsuppgifterna har sedan dess utökats till att även gälla direktiv 92/51 och kommer även att gälla direktiv 1999/42/EG (EGT L 201, 31.7.1999, s. 77). Samordnarnas roll är densamma för alla tre direktiven. I artikel 13.3 i direktiv 92/51 anges att "*medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att tillhandahålla de nödvändiga upplysningarna om erkännandet av*

*examensbevis och andra villkor för utövande av reglerade yrken inom ramen för detta direktiv" och att "kommissionen skall ta de initiativ som behövs för att förmedlingen av den nödvändiga informationen utvecklas och samordnas."*

318. Kommissionen lade nyligen fram ett meddelande till rådet och Europaparlamentet om ömsesidigt erkännande inom ramen för uppföljningen av handlingsplanen om den inre marknaden (KOM(1999)299 slutlig). Syftet med det meddelandet är att framhålla den grundläggande principen om ömsesidigt erkännande för den inre marknaden, att granska problem i samband med tillämpningen och analysera orsakerna till dessa problem samt att lägga fram förslag till hur den kan fungera bättre (se utdrag i bilaga 2).
319. Kommissionen har i detta sammanhang inlett en diskussion i samordningsgruppen om förbättrade kommunikationer och stärkt samarbete mellan samordnarna. Syftet är att underlätta beslut om erkännande genom informations- och åsiktsutbyte och att man skall kunna hitta snabba och pragmatiska lösningar på problem som uppstår. Närmare kontakter via samordnarna skulle sannolikt hjälpa behöriga myndigheter i medlemsstaterna som skall ta beslut om erkännande av examensbevis på grundval av yrkeskvalifikationer som uppnåtts i en annan medlemsstat att fatta än mer välgrundade beslut i det enskilda fallet. Det är när allt kommer omkring de behöriga myndigheterna i hem- och värdländerna som förfogar över de uppgifter som är relevanta för bedömningen av den sökandes situation. En rad idéer har lagts fram för att få igång diskussionerna om såväl de praktiska frågorna kring kommunikationen mellan samordnarna som värdet av att lägga in tillgängliga uppgifter om yrkeskvalifikationer i en gemensam databas och om man för vissa fall bör införa ett förfarande för informations- och åsiktsutbytet mellan hem- och värdlandet.

## **VIII. SPRÅKKRAV**

320. Vissa kunskaper i det språk som talas i värdlandet kan vara nödvändiga för att yrkesutövaren skall kunna utöva ett yrke. Språkkraven får emellertid inte påverka de grundläggande friheterna enligt fördraget, dvs. rätten till fri rörlighet för arbetstagare (artikel 39 [f.d. artikel 48]), etableringsrätten (artikel 43 [f.d. artikel 52]) och friheten att tillhandahålla tjänster (artikel 49 [f.d. artikel 59]). Krav av detta slag får därför under inga förhållanden stå i orimlig proportion till det mål som eftersträvas och förfarandena för tillämpningen av dessa krav får inte leda till att medborgare från andra medlemsstater diskrimineras.
321. Enligt artikel 3 i rådets förordning nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen tillåts detta uttryckligen "*i fråga om särskilda språkkunskaper som krävs på grund av den lediga tjänstens natur*". Språkkraven måste dock vara påkallade<sup>39</sup> och göras gällande på rimligt sätt.

---

<sup>39</sup> T.ex. av säkerhetsskäl, som i artikel 8 i rådets direktiv 94/58/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk där kriterier för språkkunskaperna hos personalen ombord på passagerarfartyg anges, EGT L 319/1994, s. 28.



322. Domstolen behandlar för närvarande en begäran om ett förhandsavgörande<sup>40</sup> som rör etablering.
323. Språkkunskaper kan av princip inte göras till föremål för kompletterande åtgärder, eftersom de inte hör till de fall enligt artikel 4.1 b, som är en definitiv uppräkningslista av situationer, där sådana åtgärder får vidtas. En annan anledning till att det vore omotiverat att låta språkkunskaper ingå är att anpassningstiden och lämplighetsprovet ju genomförs på värdlandets språk, och de är absolut inte någon grund för att motivera ett undantag från den sökandes rätt att välja mellan ett lämplighetsprov och en anpassningstid.
324. Däremot kan det vara motiverat om språkkunskaperna utgör en väsentlig del av utbildningen, som fallet är för språklärare.<sup>41</sup>
325. När det är välmotiverat med ett språkprov måste dock både själva provet och framför allt villkoren för genomförandet stå i proportion till det mål som eftersträvas. Den nivå som krävs får därför inte vara högre än den som objektivt sett är nödvändig för yrket.

## **IX. TILLFÄLLIGT TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER**

326. 1. Rättslig grund för direktiven om den generella ordningen är artikel 40 (f.d. artikel 49), artikel 47.1 (f.d. 57.1) och artikel 55 (f.d. 66) i EG-fördraget. Dessa gäller följaktligen utövandet av ett yrke vad avser både anställda och egenföretagare och i det senare fallet gäller detta både för etablering och för tillhandahållande av tjänster. I praktiken innehåller direktiven om den generella ordningen – i motsats till sektorsdirektiven om erkännande av examensbevis – inga särskilda bestämmelser om tillhandahållande av tjänster som skulle skilja sig från dem som gäller för etablering och anställning.
327. I teorin gäller direktiv 92/51/EEG både för personer som är etablerade i värdmedlemsstaten (eller som vill etablera sig där) för att utöva sitt yrke och för dem som är etablerade i en annan medlemsstat men vill tillhandahålla tjänster i värdmedlemsstaten.
328. Först och främst bör det noteras att erkännandet av examensbevis i samband med tillhandahållande av tjänster faller under båda direktiven om den generella ordningen och absolut inte bara under direktiv 92/51. I hela detta avsnitt hänvisas därför till "den generella ordningen" och "direktiven".
329. Erfarenheterna visar att förfarandena för erkännande enligt direktiven 89/48/EEG och 92/51/EEG inte alltid verkar vara helt anpassade till situationer som avser tillhandahållande av tjänster. Vissa saker som möjligen kan vara problematiska är kravet att den sökande skall lämna in en ansökan om erkännande av examensbeviset på föreskrivet sätt, fyramånadersfristen för behandlingen av ansökan samt att

---

<sup>40</sup> Mål 424/97 ("Haïm II"). Förslag till avgörande lades fram av generaladvokaten den 19 maj 1999.

<sup>41</sup> Se dom av den 28 november 1989 i mål C-379/87, Groener, Rec. 1989, s. 3987, om anställning som lärare. Detta mål grundade sig dock på det allmänna intresset av en nationell kulturpolitik, nämligen bevarande av det gaeliska språket.

värdmedlemsstaten kan begära att den sökande avlägger ett lämplighetsprov, genomgår en anpassningstid och framställa krav på ytterligare yrkeserfarenhet osv. Frågan har till övervägande del uppstått inom turistsektorn (se avsnittet "Yrken inom turistsektorn" ovan) och i idrottsyrken (se avsnittet "Yrken inom idrotten" ovan).

330. Det är därför t.ex. möjligt att anpassningstiden i vissa fall inte står i proportion till den tid under vilken tjänsterna skall tillhandahållas. Lämplighetsprov anordnas dessutom i regel bara ett begränsat antal gånger om året och när det första provet anordnas kan det därför vara för sent för att man skall kunna tillhandahålla tjänsterna.
331. Om den generella ordningen tillämpades strikt skulle detta t.ex. betyda att en tysk bordtennistränare som följer med en grupp ungdomar på en tredagarsresa till Frankrike skulle behöva inleda förfarandet flera månader i förväg för att han skall kunna träna sin grupp på franskt territorium. På samma sätt skulle barnen i en italiensk ridklubb som vill rida över gränsen till Österrike ett par timmar tillsammans med sin ridlärare behöva förbereda detta månader i förväg. I sådana situationer verkar bestämmelserna enligt den generella ordningen stå i vägen för den fria rörligheten för yrkesutövarna.
332. Förfarandena enligt direktiven, och i synnerhet kompletteringsåtgärderna såsom de är utformade, kan i praktiken faktiskt vara ett hinder för att tjänster skall kunna tillhandahållas. Kommissionen anser därför att direktiven måste tolkas med hänsyn tagen till verksamhetens art och dess tillfälliga karaktär.
333. Tanken att tillämpa mer flexibla regler när det gäller tjänster grundar sig på domstolens rättspraxis, enligt vilken det i enlighet med artikel 49 (f.d. artikel 59) i fördraget krävs inte bara att all diskriminering av tjänsteleverantörer på grund av nationalitet skall avskaffas, utan också att alla inskränkningar skall undanröjas – även om dessa gäller i samma utsträckning för nationella tjänsteleverantörer som för tjänsteleverantörer från andra medlemsstater – vilka är avsedda att förhindra eller på annat sätt inskränka en tjänsteleverantörs verksamhet, vilken är etablerad i en annan medlemsstat där vederbörande lagligt tillhandahåller liknande tjänster.
334. I målet *Säger mot Dennemeyer*<sup>42</sup> fastslår domstolen i sin dom att "en medlemsstat inte får göra tillhandahållandet av tjänster på det egna territoriet beroende av att alla villkor som gäller för etablering är uppfyllda och därigenom sätta bestämmelserna enligt EG-fördraget ur kraft, som just har till syfte att garantera friheten att tillhandahålla tjänster".
335. Om personen är etablerad i värdmedlemsstaten tillämpas förfarandet för erkännande enligt direktiven om den generella ordningen. Om det handlar om tillhandahållande av tjänster bör däremot ett mer flexibelt förfarande för erkännande tillämpas.
336. Skillnaden mellan tillhandahållande av tjänster och etablering är därför en viktig fråga i detta sammanhang.

---

<sup>42</sup> Dom av den 25 juli 1991 i mål C-76/90, *Säger mot Dennemeyer*, Rec. 1991, s. I 4007 (ej officiell svensk översättning).

337. Som "tjänster" i fördragets mening (artikel 50 [f.d. artikel 60]) anses prestationer, i den utsträckning de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för personer. Följaktligen är fördragsbestämmelserna om tjänster underordnade bestämmelserna enligt kapitlet om etableringsrätt och endast tillämpliga när bestämmelserna om etablering inte är tillämpliga<sup>43</sup>.
338. Enligt domstolen är etablering ett vitt begrepp som omfattar att en gemenskapsmedborgare deltar i värdmedlemsstatens ekonomiska liv på ett stabilt och kontinuerligt sätt. En verksamhet som bedrivs på permanent basis eller i vart fall utan förutsebar tidsbegränsning omfattas därför inte av reglerna om tillhandahållande av tjänster<sup>44</sup>.
339. Vad gäller verksamhetens tillfälliga eller permanenta (eller åtminstone stabila och kontinuerliga) karaktär anger domstolen att en tjänsts tillfälliga karaktär "*skall bedömas utifrån tjänstens varaktighet, hur ofta den ägt rum, dess regelbundenhet och kontinuitet*"<sup>45</sup>. Det har inte fastställts några exakta regler om detta och varje fall måste därför bedömas för sig när man skall besluta om det skall behandlas som en etablering eller inte, även om det a priori är av tillfällig art.
340. Generaladvokat Philippe Légers förslag till avgörande i detta mål ger dock ytterligare vägledning. I punkt 87 skriver han följande: "*Det är följaktligen en samling indicier som gör det möjligt att skilja tillhandahållande av en tjänst från etablering.*" I punkt 88 heter det vidare "*Lokaliseringen av advokatens huvudsakliga verksamhetscentrum, platsen för hans huvudsakliga bosättning, omsättningens storlek i de olika medlemsstater där verksamheten utövas, den tid han tillbringat i var och en av dessa stater och platsen där han är registrerad som advokat är uppgifter som gör det möjligt att fastställa vad för slags verksamhet han bedriver i varje berörd medlemsstat.*" Dessa överväganden gäller naturligtvis, mutatis mutandis, även för andra yrken.
341. Man måste emellertid också beakta att det finns situationer där personen i fråga omfattas av etableringsrätten, trots att vederbörande formellt är etablerad i ursprungsmedlemsstaten och inte i värdmedlemsstaten. Domstolens rättspraxis bekräftar att det är förbjudet att tillämpa reglerna om tillhandahållande av tjänster för att kringgå etableringsreglerna genom att man fastställer att "*en medlemsstat inte får nekas rätten att vidta åtgärder som skall förhindra att en person som tillhandahåller tjänster, vars verksamhet helt eller till övervägande del riktar sig till denna medlemsstats territorium, utnyttjar den frihet som följer av artikel 49 (f.d. artikel 59) för att undgå de yrkesregleringar som vederbörande skulle omfattas av om han vore etablerad i den medlemsstaten, eftersom bedömningen av en sådan situation skulle kunna falla under etableringsrätten och inte under friheten att tillhandahålla tjänster.*"

---

<sup>43</sup> Dom av den 30 november 1995 i mål C-55/94 Gebhard, REG 1995, s. I-4165.

<sup>44</sup> Dom av den 5 oktober 1988 i mål 196/87 Steymann, Rec. 1988, s. 6159.

<sup>45</sup> Se Gebhard-domen som nämns ovan och domstolens dom av den 12 december 1996 i mål C-3/95, Reisebüro Broede, REG 1996 s. I-6511.

342. Även om personen ifråga formellt är etablerad i en annan medlemsstat kan vederbörande alltså omfattas av etableringsreglerna om dennes yrkesverksamhet helt eller till övervägande del riktar sig till värdmedlemsstatens territorium.
343. Samtidigt anges i kommissionens nyligen framlagda förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa rättsliga aspekter på den elektroniska handeln på den inre marknaden (KOM(1998) 586 slutlig, 18.11.1998 – EGT C 30, 5.2.1999, ändrat den 1.9.1999, KOM(1999) 427, 98/0325) att medlemsstaterna skall se till att de av informationssamhällets tjänster som en på dess territorium etablerad tjänsteleverantör tillhandahåller överensstämmer med de nationella bestämmelserna och att de inte får begränsa den fria rörligheten för tjänster som har ursprung i en annan medlemsstat. I motiveringen till förslaget under rubriken "Nödvändigheten av en rättslig ram för den inre marknaden" och underrubriken "Bristande tydlighet i den nuvarande ramen" anges följande:
344. "Skillnaderna i olika lagstiftningar som är tillämpliga på informationssamhällets tjänster leder till fall där en medlemsstat med avvikelse från principen om fri rörlighet och i överensstämmelse med domstolens rättspraxis kan på en tjänst med ursprung i en annan medlemsstat tillämpa kontrollåtgärder eller sin egen lagstiftning. I praktiken innebär detta att en tjänsteleverantör som vill erbjuda sina tjänster på hela den inre marknaden och som följer lagstiftningen i det land där han är etablerad dessutom måste förvissa sig om att hans verksamhet är förenlig med lagstiftningen i de andra 14 medlemsstaterna.
345. Den nuvarande rättsliga ramen utmärks av en betydande rättslig osäkerhet. Osäkerhet råder huruvida de åtgärder en medlemsstat kan vidta mot tjänster från leverantörer som är etablerade i en annan medlemsstat är lagliga (är de förenliga med principen om fri rörlighet för tjänster eller den sekundära gemenskapsrätt i vilken denna princip omsätts i praktiken?) Rättslig osäkerhet råder också beträffande vilka krav som måste uppfyllas av informationssamhällets tjänster: i vilken omfattning gäller de olika bestämmelserna för olika tjänster? Den framväxande och skiljaktiga rättspraxisen visar på en omfattande rättslig osäkerhet, vars negativa konsekvenser radikalt förstärks vid gränsöverskridande verksamhet."
346. Därutöver kan sägas att – även om informationssamhällets tjänster karaktäriseras av vissa särdrag, bl.a. eventuell osäkerhet om tjänsteleverantörens lokalisering – många av dessa argument även gäller för liknande tjänster och för professionella tjänster som tillhandahålls via fax, telefon, post samt genom att tjänsteleverantören eller tjänstemottagaren reser mellan länderna. En stor del av det som visade sig vara rättsligt osäkert i samband med förslaget om elektronisk handel har fått större betydelse med tanke på marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen. Hela ekonomin som sådan liksom även den enskilde tjänsteleverantören och tjänstemottagaren har intresse av att osäkerhet, överlappningar och betungande ytterligare förfaranden undviks så att de fördelar som ges när konkurrensen förstärks och möjligheterna förbättras kan utnyttjas.
347. Under alla förhållanden bör det framhållas att friheten att tillhandahålla tjänster enligt fast rättspraxis<sup>46</sup> endast kan inskränkas om följande fyra villkor är uppfyllda:

---

<sup>46</sup> Se särskilt domen i "resebyrå"-målet C-3/95, punkt 28.

förbudet tillämpas på ett icke diskriminerande sätt, det är befogat av tvingande skäl som har med allmänintresset att göra, det är nödvändigt för att förverkliga det mål som eftersträvas och att det inte är mer långtgående än vad som är nödvändigt för att uppnå det. Dessutom får allmänintresset i fråga inte skyddas genom regler som företaget redan är underkastat i den medlemsstat där det är etablerat. Detta är inte fallet om yrket inte är reglerat och vederbörande därför inte måste följa några regler i etableringslandet.

348. Vid tillämpningen av denna rättspraxis måste man dessutom ta hänsyn till den rättspraxis som behandlar i vad mån de krav som ställs på yrkesmässiga kvalifikationer för viss verksamhet är befogade för att skydda den som erbjuds tjänsten. I *Dennemeyer*-domen fastställs att "*varken tjänstens art i det aktuella fallet eller följderna av en eventuell försummelse från tjänsteleverantörens sida bör leda till att denna tjänst endast skall få utföras av personer som har en särskild yrkeskvalifikation.*" (punkt 20). I detta fall handlade det om bevakning i samband med förnyelse av patent. Av samma skäl, nämligen en förenkling av verksamheten, går det inte enligt kommissionens åsikt att tillämpa den generella ordningen på skatterådgivning<sup>47</sup>. *Dennemeyer*-domen tillåter däremot att krav på kvalifikationer ställs för annan verksamhet. Även i *resebyrå*-domen som handlar om indrivning av fordringar, vilket bara kan ske genom advokat i ifrågavarande medlemsstat, tillåts att krav ställs på kvalifikationer bl.a. för tillhandahållande av tjänster.
349. Ytterligare ett exempel var när kommissionen 1996 beslutade att avsluta ett överträdelseförfarande som inletts mot Frankrike därför att direktiv 92/51 inte hade genomförts för vissa instruktörsyrken i sport- och fritidssektorn, bl.a. skidlärare. Kommissionen fattade beslutet under åberopande av att direktivbestämmelserna, t.ex. fyramånadersfristen för behandlingen av en ansökan, var för restriktiva för att kunna tillämpas på tillfälliga tjänster. Man fick därför tillgripa fördragets generella regler för att kunna motivera att Frankrike införde regler som tillåter att de franska myndigheterna bara tillämpar lämplighetsprov i fråga om utländska skidlärare som vill tillhandahålla sina tjänster i Frankrike på temporär basis och när den utländske skidlärarens kvalifikationer skiljer sig väsentligt från vad som krävs i Frankrike.
350. Det förefaller ur rättssäkerhetssynpunkt för yrkesutövaren och behöriga myndigheter rimligt att ändra direktiven genom att åtminstone göra *förfarandet* enligt den generella ordningen mer flexibelt och samtidigt se till att värdmedlemsstaten kan behålla krav på kvalifikationer som är befogade, detta för att tillhandahållandet av tjänster skall underlättas.
351. I sektorsdirektiven om erkännande av examensbevis<sup>48</sup> anges att behöriga myndigheter skall meddelas. Detta meddelande skall vanligen lämnas innan tjänsterna tillhandahålls, men i brådskande fall får detta lämnas så snart som möjligt efter det att tjänsterna har tillhandahållits.

---

<sup>47</sup> Pressmeddelande: IP/96/598, 4.7.1996.

<sup>48</sup> T.ex. artikel 17.3 i direktiv 93/16 om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis (EGT L 165, 7.7.1993).

352. Dessa direktiv leder tvivelsutan till att utbildningen blir samordnad,<sup>49</sup> vilket inte är fallet för den generella ordningen. Men om väsentliga delar i tjänsteleverantörens utbildning saknas jämfört med de legitima utbildningskraven i värdmedlemsstaten, hur kan detta då avhjälpas? Man skulle t.ex. kunna förkorta tidsfristen för behandlingen av ansökan – som i sin tur skulle kunna begränsas till ett meddelande tillsammans med uppgifter om vilken utbildning som fullföljts – till en månad och bara tillämpa lämplighetsprovet som komplettering, eftersom anpassningstidens längd knappast fungerar när det handlar om att tillhandahålla tjänster. Naturligtvis måste då kraven på komplettering, beroende på yrkeserfarenhet, sänkas eller t.o.m. helt falla bort.
353. Det verkar finnas en klar skillnad mellan å ena sidan situationer där det är uppenbart att personen som tillhandahåller tjänsterna är etablerad i en medlemsstat och tillhandahåller tjänsterna från den medlemsstaten (på distans men via kommunikationsverktyg) direkt till tjänstemottagare i andra medlemsstater eller där personen i fråga reser med dem som vederbörande är verksam för till en annan medlemsstat, för att temporärt tillhandahålla sina tjänster på plats, och å andra sidan sådana situationer där den som tillhandahåller tjänsterna antingen arbetar från en annan medlemsstat temporärt eller flyttar till en annan medlemsstat för att tillhandahålla sina tjänster till mottagare i den medlemsstaten, varvid alla kontakter med mottagaren sker i denna andra medlemsstat. I de förstnämnda fallen finns det uppenbarligen, vad beträffar den som tillhandahåller tjänsterna och mottagaren liksom kontakterna dem emellan, ett klart och ibland närmare samband med rättssystemet i det land från vilket tjänsteleverantören är verksam. I andra fall kan den som tillhandahåller tjänsterna vara kontrollerad av en aktör som är etablerad på plats eller så kan tjänstemottagaren vara informerad om och helt införstådd med såväl den status som de olikartade kvalifikationer som tjänsteleverantören har och vara beredd att acceptera att tjänsterna tillhandahålls utifrån detta. I fråga om dessa omständigheter förefaller det – med undantag för vissa särskilda regler avseende försäkringsskyddet i landet osv. – mer rimligt att den som tillhandahåller tjänsten får utföra sin verksamhet enligt lagstiftningen i den medlemsstat där vederbörande är etablerad. Under dessa omständigheter skulle man kunna överväga om och i vilken utsträckning det för viss yrkesverksamhet kunde vara motiverat med ett direktivförslag om att tillåta att tjänster tillhandahålls under den ursprungliga yrkestiteln enligt principer som liknar dem som tillämpats för elektronisk handel.

#### Avslutande kommentarer

354. i) Den generella ordningen är inte tillämplig om kvalifikationskravet inte är motiverat.
355. ii) Om kravet är motiverat måste mer flexibla förfaranden införas och EG-fördraget ges företräde framför direktiven tills dessa har förenklats.
- iii) Ändringar till direktivet och/eller ett särdirektiv om tjänster diskuteras, vilket anges i punkterna 350 och 353.

---

<sup>49</sup> eller till att nya examensbevis överensstämmer med varandra utifrån kvalitativa och kvantitativa utbildningskriterier när det gäller arkitekter.

## X SLUTSATSER

356. Med tanke på direktivets nya och komplicerade karaktär är det fortfarande för tidigt att dra några omfattande slutsatser om hur det fungerar utifrån erfarenheterna från de första fem åren. Följande kan dock fastställas redan nu: direktivet har gjort det möjligt för många medborgare att utöva sitt yrke i andra medlemsstater, men det har också blivit uppenbart att vissa förfaranden behöver förenklas och att det går att vinna fördelar om det administrativa samarbetet byggs ut.
357. Direktivet är uppenbarligen för svårhanterligt vad gäller tillämpningen av dels förfarandet för erkännande av kvalifikationer och utbildning i samband med tillhandahållande av tjänster, dels förfarandet för en omvärdering av vissa utbildningar<sup>50</sup> (genom ändring av bilagorna C och D). Beträffande den sista punkten föreslås att gällande förfarande ersätts av en definition varigenom sådan utbildning på vissa villkor jämföras med examensbeviset. För att underlätta tillhandahållandet av tjänster vore det ur rättssäkerhetsynpunkt önskvärt med ett passande förfarande. Att rätt uttrycka detta är dock inte alldeles enkelt, eftersom ett sådant förfarande både måste garantera snabb behandling och att inte väsentliga delar i utbildningen kommer att saknas. För att få igång diskussionen föreslår kommissionen (utan att göra några anspråk på fullständighet) att tidsfristen för behandlingen av ansökningar förkortas och att man reducerar urvalet av kompletteringsåtgärderna. Generellt sett kan det övervägas om det inte för viss yrkesverksamhet vore lämpligt att utöka de tjänster som kan tillhandahållas under den ursprungliga yrkestiteln enligt det mönster som tillämpats för direktivförslaget om elektronisk handel.
358. Det administrativa samarbetet har gjort det möjligt att lägga fast en uppförandekod för administrativa formaliteter. Detta samarbete bör, i överensstämmelse med kommissionens meddelande av den 16 juni 1999, vidareutvecklas genom förstärkt samverkan mellan medlemsstaterna för att förbättra och underlätta tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på den inre marknaden. Därutöver innehåller förslaget till det s.k. SLIM-direktivet, som för närvarande behandlas i rådet, åtgärder som skall förstärka samordningsgruppens roll.

---

<sup>50</sup> Det bör under alla förhållanden ändras så att det anpassas till rådets nya beslut av den 28 juni 1999 om närmare villkor för utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter.

## BILAGA I

### **I. MEDLEMSSTATERNAS KOMMENTARER**

359. Nedanstående har sammanställts utifrån skriftliga meddelanden till kommissionen. Stort samförstånd råder på två punkter, nämligen i fråga om
360. – behovet av att förenkla direktivet samt
361. – behovet av att ändra det system som tillämpas för bilagorna C och D.
362. Följande är de enskilda ländernas bidrag:

#### **A. Belgien**

363. Belgien anser att det är ett problem att förfarandet enligt artikel 15 i direktiv 92/51/EEG för ändring av bilagorna C och D tillämpas så ofta. Även relativt obetydliga ändringar görs genom direktiv, vilket ofrånkomligen betyder att medlemsstaterna måste införliva dem i den nationella lagstiftningen (även om det nya direktivet kanske redan delvis har hunnit bli inaktuellt igen). Belgien anser därför att man bör undersöka om det finns andra lösningar och andra rättsliga instrument för att hantera ändringar som medlemsstaterna rapporterar på yrkesområdet. Systemet för bilagorna C och D behöver förenklas.
364. Belgien påpekar också att man själva hittills inte har utnyttjat de möjligheter som ges genom det system som tillämpas för bilagorna C och D till direktiv 92/51/EEG. Följaktligen har heller ingen medlemsstat behövt införliva en förteckning över belgisk utbildning i den nationella lagstiftningen.

#### **B. Danmark**

365. Danmark ville ge ett omfattande bidrag till rapporten om direktiv 92/51. Nedan anges de viktigaste punkterna i de danska myndigheternas bidrag.

##### *1) Komplicerade regler*

366. Alla danska myndigheter som har varit involverade i tillämpningen av det andra direktivet (m.a.o. såväl behöriga myndigheter som samordnare) anser att texten är ytterst komplicerad. De behöriga myndigheterna har i många fall haft svårt att få en allmän överblick över vilka förfaranden som skall tillämpas och det har även varit svårt att ge klar och koncis information till medborgare som har velat utnyttja den generella ordningen, oavsett om det har rört sig om gemenskaps- och EES-medborgare som har velat utöva ett reglerat yrke i Danmark eller danska medborgare som har velat utöva sitt yrke någon annanstans inom gemenskapen eller EES.
367. I Danmark har textens komplexa karaktär främst fått betydelse på två områden.
368. Det första har att göra med det stora antalet utbildningsnivåer, deras inbördes rangordning, sambanden mellan nivåerna och de därmed sammanhängande rättigheterna. Detta problemområde omfattar också strukturen på förteckningarna C och D och vad dessa betyder (möjligheterna till jämställande). Ett särskilt problem uppstår också vad beträffar den utbildning som avses i artikel 8 i direktivet. Dessa



utbildningar har man inte tagit i beaktande i den utredning som kommissionen nyligen har genomfört om reglerade yrken i medlemsstaterna. För Danmarks del är det ett antal yrken som berörs, främst på sjöfartsområdet.

369. Det andra är att systemet för att ändra förteckningarna C och D är överdrivet komplicerat. Danmark begärde t.ex. att fotterapeuter (*fodterapeut*) och apoteksassistenter (*apoteksassistent*) skulle föras upp på förteckning C. Behandlingen av denna begäran och framför allt expertutredningen tog så lång tid att när kommissionen fattade sitt beslut 1997 – som var negativt – hade den nationella rättsliga grunden för fotterapeututbildningen ändrats (vilket inte beaktades i kommissionens beslut) och det var inte längre nödvändigt att föra upp yrket på förteckning C.
370. Danmark anser därför att reglerna med gott resultat skulle kunna förenklas genom att man fastställer en klar och enkel inbördes rangordning mellan utbildningsnivåerna och (om det sedan visar sig vara nödvändigt) möjligheterna att jämställa dessa. De danska myndigheterna är inte främmande inför att man slår samman de två direktiven så att en enda rangordning skapas och överlappande bestämmelser undviks.
- 2) *Den generella ordningen*
371. Det finns ett annat problem som Danmark anser bör tas upp till behandling. Danmark utgår från att detta regelverk skall garantera arbetstagarnas rätt till fri rörlighet, etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster och att tyngdpunkten skall ligga på utövande av yrket. I praktiken gäller detta de nationella reglerna och huruvida kraven som föreskrivs är rimliga (dessa skall naturligtvis överensstämma med gemenskapens allmänna principer om icke-diskriminering och proportionalitet) ställt mot den sökandes yrkeskompetens, dvs. både utbildning och yrkeserfarenhet. Detta problem uppstår mer och mer i praktiken.
372. Inom samordningsgruppen visar sig denna problematik främst i samband med ämnen som tas upp till diskussion eller ämnen som gäller förfrågningar om information, t.ex. den information som ges regelbundet om Sokratesprogrammet och andra utbildningsprogram (i strikt mening) samt presentationen av olika utbildningsprogram och utbildningsinrättningar, t.ex. det europeiska behörighetsbeviset för psykoterapeuter. Sådana frågor, som alltså är mycket specifika beroende på vilket yrke det rör sig om, skulle enligt Danmarks åsikt lämpligen kunna utredas inom ramen för NARIC. Om NARIC användes i enlighet med direktiven om den generella ordningen skulle man där kunna överta rollen som sakkunnig för utbildningsfrågor, med samordnaren som allmän sakkunnig för utbildningen och behöriga myndigheter som sakkunniga på det aktuella yrkesområdet.
373. Som konkret exempel skulle Danmark vilja framhålla de problem som uppstått för danska skidlärare i Alperna. I detta fall verkar man ha fäst alltför stor vikt vid utbildningen på bekostnad av ett synsätt som i större utsträckning tar hänsyn till yrkeskompetensen.

3) *Särskilda kommentarer*

a) Frankrike: idrottsinstruktörer

374. Kommissionen har tillstyrkt Frankrikes begäran om ett undantag enligt artikel 14 i direktiv 92/51 för idrottsinstruktörer på ett antal olika områden inom idrotten. Frankrike fick därigenom kommissionens tillåtelse att kräva att sökande som vill få sin utbildning till idrottsinstruktör erkänd skall avlägga ett lämplighetsprov för att få etablera sig i Frankrike, förutsatt att deras utbildning skiljer sig markant från den utbildning som krävs där.
375. Kommissionens beslut avser dock bara etablering. När idrottsinstruktörer tillhandahåller tjänster regleras detta av bestämmelse nr 96-1011 i fransk lag av den 25 november 1996. Eftersom också denna bestämmelse föreskriver ett lämplighetsprov, kringgår den grundläggande principen om att det är den sökande som kan välja mellan lämplighetsprov och anpassningstid på området för tillhandahållande av tjänster. Danmark vill därför påpeka att Frankrike kräver ett lämplighetsprov i samband med såväl etablering som tillhandahållande av tjänster. Noteras bör att ett lämplighetsprov bara kan krävas om den sökandes kompetens skiljer sig markant från vad som krävs i värdlandet.
376. Av grundläggande betydelse är den sökandes kvalifikationer som helhet, inte innehållet i vederbörandes utbildning. Vad som måste beaktas när man bedömer om den sökande skall avlägga ett lämplighetsprov är därför dennes kompetens vid tidpunkten för ansökan. Det bör alltså inte vara möjligt att generellt kräva av alla sökande från ett eller flera länder att de skall avlägga ett lämplighetsprov, utan att man först har fastställt vilken kompetens var och en av dessa har.
377. Enligt Danmarks uppfattning har de franska reglerna givit upphov till stora problem för utländska skidlärare som vill utöva sitt yrke i Frankrike och tillhandahålla tjänster. Alla danska skidlärare som har gjort en ansökan i Frankrike har ålagts att avlägga ett lämplighetsprov, oavsett vilken kompetens vederbörande har uppnått efter avslutad skidlärarytutbildning.
378. Vad beträffar innehållet i lämplighetsprovet anges i kommissionens beslut av den 9 januari 1997 att nationella åtgärder som kan tänkas hindra eller försvåra utövandet av de grundläggande friheter som garanteras i fördraget kan tillåtas förutsatt att "de tillämpas utan diskriminering, att de är berättigade utifrån allmänintresset, att de är lämpliga medel för att uppnå målsättningarna samt att de inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa målsättningar".
379. Danmark är fullt på det klara med att skidläraryrket är förenat med vissa risker som gör det motiverat att kontrollera att den sökande verkligen har den kompetens som krävs för att kunna garantera säkerheten och ge adekvat undervisning. Man måste naturligtvis också vid bedömningen av den sökande ta hänsyn till kompetensen när det gäller t.ex. situationer när det råder lavinfara, sökande efter försvunna personer, kunskaper i franska osv.
380. Danmark anser att erfarenheterna visar att det finns en avsevärd risk att undantag när de genomförs är mer långtgående än vad som är nödvändigt för att uppnå det mål som eftersträvas.

381. Danmark vill därför framhålla att undantagsregler bör undvikas så långt det går, så att de generella principerna om ömsesidigt erkännande även gäller på idrottsområdet. Detta betyder att värdlandet principiellt skall erkänna den sökandes rent fackmässiga kvalifikationer från en annan medlemsstat och inte göra dessa till föremål för ett prov.

b) Österrike : skidlärare och bergsguider

382. Genom en skrivelse av den 15 juli 1998 ansökte även Österrike om undantag enligt artikel 14 i direktiv 92/51/EEG. I denna ansökan bad man kommissionen om att, i de fall då det är stor skillnad mellan den sökandes kompetens och den kompetens som krävs i värdlandet, göra undantag från principen att den sökande kan välja mellan lämplighetsprov och anpassningstid vad avser skidlärare och bergsguider.

383. Danmark svarade snabbt att man inte kunde stödja Österrikes begäran, eftersom det ökande antalet ansökningar från de alpina länderna möjligen kunde vara ett tecken på en önskad utveckling som i slutänden skulle kunna betyda att skidlärare som inte kommer från de alpina länderna inte kan utöva sitt yrke i Alperna.

384. Danmark ansåg därför att kommissionen skulle vänta med nya ansökningar om undantag enligt artikel 14 tills utvärderingen av det franska undantaget är klar.

c) Yrken inom idrotten

385. Kommissionen har noterat mycket stora skillnader mellan medlemsstaternas sätt att se på idrottsyrken. I vissa medlemsstater måste dessa yrken erkännas av staten, i andra medlemsstater är det olika organisationer som har hand om utbildning och godkännande av idrottsinstruktörer.

386. Danmark anser att denna situation inte får leda till att ordningen för ömsesidigt erkännande inte tillämpas på dessa yrken. Man anser vidare att dessa principer skall tillämpas utan föregående krav på en omfattande undersökning av varje utbildning.

387. Ingående jämförelser av detta slag kommer bara att leda till att man slutar följa reglerna om ömsesidigt erkännande av kompetens och i extremfallet till att kommissionen måste föreslå en fullständig harmonisering av utbildningarna, vilket Danmark är absolut emot. Danmark ser ingen anledning till varför man skall göra avsteg från principen om ömsesidigt erkännande bara därför att det uppstår vissa problem rörande yrkeskompetensen bland idrottsinstruktörer (t.ex. skidlärare).

**C) Nederländerna**

388. Nederländerna anger att man anser att ett av de främsta målen för direktiven om den generella ordningen ofta uppfylls i Nederländerna, dvs. ömsesidigt erkännande av behörighetsgivande högre utbildning. I Nederländerna behandlas utbildningsbevisen för sjömän (kompetensbevis) som kommer från andra EU-medlemsstater på samma sätt som nederländska utbildningsbevis, vilket betyder att de erkänns automatiskt. Detta innebär i sin tur att nästan inga tillämpningar alls har registrerats inom ramen för direktiven och att det därmed inte heller finns några uppgifter om de EU-medborgare som arbetar på nederländska fartyg.

Den nederländska samordnaren skulle vilja veta om det finns några tendenser i de andra medlemsstaterna antingen att behandla dessa ärenden med mer automatik eller

i den dagliga tillämpningen av den generella ordningen som kan leda till en avreglering inom vissa reglerade yrken. Om det finns en sådan tendens i de andra medlemsstaterna skulle det vara intressant att få veta om dessa förändringar har lett till den uppluckring av reglerna som eftersträvas och/eller om de har lett eller skulle kunna leda till att vissa yrkesregleringar avskaffas.

#### **D) Österrike**

389. I Österrike omfattas många yrken av direktiv 92/51/EEG; tillämpningen av detta direktiv bereder dock inga särskilda problem.
390. Österrike är dock inte nöjda med att det har uppstått problem i samband med erkännandet av vissa österrikiska examensbevis. Myndigheterna i värdländerna har ibland under diskutabla former åberopat stora skillnader. Bilaterala diskussioner med myndigheterna i dessa länder pågår fortfarande för att man skall komma fram till en lösning på dessa problem.
391. För att den generella ordningen skall fungera smidigt efterlyser Österrike en förbättring av reglerna för att jämställa examensbevis inom ramen för de två direktiven och i synnerhet en ändring av artikel 3 b i direktiv 92/51/EEG.

#### **E) Portugal**

392. Portugal har införlivat direktiv 92/51/EEG genom lagdekret nr 242/96 av den 18 december 1996. Detta innehåller en förteckning över omkring fyrtio reglerade yrken, för vilka fem behöriga myndigheter under fyra olika ministerier är ansvariga. Flertalet av dessa yrken kräver ett bevis på gymnasiegrundad yrkesutbildning eller kompetensbevis i enlighet med direktiv 92/51/EEG. Hälsovårdssektorn är ett undantag där det krävs ett examensbevis i enlighet med direktivet.
393. De flesta sökande stöter inte på några svårigheter i samband med erkännandet och därför framställs inte heller några krav på komplettering. Det bör påpekas att behöriga myndigheter fortfarande befinner sig i "lärofasen" i fråga om direktivets tillämpning och detta kan innebära vissa svårigheter i samband med organisationen av kompletteringsförfarandena och kompletteringsåtgärderna. Bortsett från det pågår en ständig utveckling på yrkesregleringsområdet och förteckningen över reglerade yrken i Portugal behöver uppdateras regelbundet, i synnerhet eftersom man i med införandet av SNCP (National System of Professional Certification) godkänner och reglerar allt fler nya yrkesprofiler.

#### **F) Förenade kungariket**

394. Förenade kungariket har velat rikta uppmärksamheten på nedanstående punkter.
395. Detta är ett komplext direktiv och införlivandet har dragit ut på tiden, vilket har medfört att medlemsstaterna först nu börjar få grepp om det.
396. Ett yrke kan se ut på många olika sätt i de olika medlemsländerna vad beträffar nivå, villkoren för tillträde, verksamhetsområden, definitioner osv. En central tanke i den "generella ordningen" är att yrken är lika i alla länder, vilket innebär att personer som flyttar till ett annat land och vill få sitt examensbevis erkänt för att få utöva ett yrke som inte har en exakt motsvarighet, inte är reglerat eller inte ens existerar i en annan medlemsstat kanske inte alltid kan få sina önskemål uppfyllda.

397. Om yrket inte är överensstämmande i de olika länderna kan det krävas en komplettering. I de flesta fall har personen i fråga förståelse för detta krav och ställer mer än gärna upp på att komplettera eventuella väsentliga skillnader.
398. Att skillnaderna skall vara väsentliga har givit upphov till problem. Att definiera vad som är väsentligt och vad som inte är det är ingalunda någon enkel sak (yrken inom hälsovården och skidlärare är exempel på detta). Ibland är det svårt att tillämpa det system som finns för att jämställa examensbevis som utfärdas efter tre års postgymnasial utbildning med examensbevis som utfärdas efter två års postgymnasial utbildning (t.ex. för yrken inom hälsovården). Saken är den att det extra studieåret innebär en fördjupning i vissa ämnen och yrken inom hälsovården i Förenade kungariket är strukturerade på ett sådant sätt för att dessa fördjupade kunskaper skall garantera att yrket utövas på ett säkert sätt.

### **G) Finland**

399. I Finland återfinns de flesta av de reglerade yrken som omfattas av direktiv 92/51/EEG inom hälsovården, på sjöfartsområdet och inom räddningstjänsten. I samband med anställning i offentlig tjänst återfinns sådana fall inom kommunalförvaltningen.
400. Behöriga myndigheter i Finland har generellt ansett att det är mycket svårt att tillämpa direktivet. Detta beror främst på att det finns så många olika utbildningar och yrkesstrukturer i de olika länderna. För den enskilde medborgaren är det svårt både att läsa texten till direktivet och att tillämpa det.
401. Finland anser att systemet generellt sett skulle förbättras om man ändrade det system som tillämpas för bilagorna och förenklade förfarandet för erkännande av examensbevis.
402. Det viktigaste är, enligt de finska myndigheterna, att överge systemet med bilagor. Eftersom de nationella reglerna ändras så ofta, krävs lika många ändringar i bilagorna. Detta innebär en ansevärd arbetsbörda för både kommissionen och medlemsstaterna. Finland anser därför att detta system bör ersättas av en ordning som inte måste ändras från gång till annan.

### **H) Liechtenstein**

403. Liechtenstein har inte haft några särskilda problem med tillämpningen av direktiv 92/51. Kunskapen om EFTA-ländernas status och de examensbevis som utfärdas i EFTA-länderna skulle emellertid kunna ökas i medlemsstaterna (i synnerhet hos lokala myndigheter).

### **I) Tyskland**

404. I Tyskland sorterar ett flertal yrken under direktiv 92/51/EEG. Inga större svårigheter har uppstått när det gäller tillämpningen av direktivet, bortsett från problem som uppstått i samband med lärare. Dessa problem kan i det stora hela lösas med tiden.
405. Kommissionens förklaringar rörande erkännande av lärares examensbevis när personen har ett examensbevis enligt direktiv 92/51/EEG och värdmedlemsstaten kräver ett examensbevis enligt direktiv 89/48/EEG är inte genomskådliga. Å ena sidan förklaras möjligheten att jämställa utbildningsbevis enligt direktiv 92/51 med

utbildningsbevis enligt direktiv 89/48 med hänvisning till direktivtexten (punkterna 201 och 202) vad gäller begränsningarna. Å andra sidan hänvisas det i punkt 203 till särskilda fall, som är oklara.

Vad beträffar lärarutbildningen i Tyskland bör det framhållas att den postgymnasiala utbildningen är längre än fyra år, vilket utesluter tillämpningen av jämställademöjligheten enligt artikel 3, sista stycket, i direktiv 92/51/EEG.

## BILAGA II

**Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet "Ömsesidigt erkännande inom ramen för uppföljningen av handlingsplanen för den inre marknaden"** (KOM(1999)99 slutlig - EGT .. ..). Citat ur detta meddelande:

406.

"Tillämpningen av det ömsesidiga erkännandet är helt i linje med den inre marknadens filosofi, enligt vilken det normalt är ursprungsstatens regler som gäller. Tillämpningen av principen är också ett led i en dynamisk tillämpning av subsidiaritetsprincipen: genom det ömsesidiga erkännandet undviker man att systematiskt införa detaljregler på gemenskapsnivå; det garanterar en större respekt för lokala, regionala och nationella traditioner samt gör det möjligt att bevara den mångfald av produkter och tjänster som tillförs marknaderna. **Det ömsesidiga erkännandet är följaktligen ett pragmatiskt och betydelsefullt instrument för ekonomisk integration.** [sidan 4]

407. På området för yrken som reglerats i lag drabbas enskilda personer mer än företagen av de problem som är förknippade med tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande av examensbevis. Fastän allt tyder på att det ömsesidiga erkännandet har spelat en positiv roll på det området, är antalet klagomål fortfarande ansevärt, vilket framgår av rapporten Medborgarnas rådgivningstjänst som sammanställdes för kommissionens räkning i februari 1999. Den största svårigheten ligger i att motsvarigheten till den förvärvade utbildningen måste bedömas i varje enskilt fall.[sidan 6]

408. Enligt den analys som kommissionen gjort tycks det vara viktigt att förbättra och öka kunskapen om principen om ömsesidigt erkännande bland de ekonomiska aktörerna och de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. [sidan 7]

### **FÖRSLAG TILL RIKTLINJER**

#### **Garanterar en tillförlitlig övervakning av det ömsesidiga erkännandet**

409. För att utvärdera de framsteg som görs med tillämpningen av det ömsesidiga erkännandet och skaffa sig tillförlitligare och mera omfattande statistik än nu kommer kommissionen vart annat år att sammanställa en **utvärderingsrapport** som överlämnas till rådet och Europaparlamentet. (...)

#### **Åtgärder som vänder sig till medborgarna och de ekonomiska aktörer**

##### **Åtgärder från kommissionens sida**

410. Kommissionen har tagit som sin uppgift att underlätta dialogen mellan medborgarna och företagen. Många initiativ har tagits: arbetet med Handlingsplanen om den inre marknaden i juni 1997 ledde till att det skapades "kontaktpunkter" i varje

medlemsstat, dialogen med medborgarna och företagen inleddes i juni 1998 och en webbplats på Internet för företagen har varit öppen sedan början av 1999. (...)

*Förbättrad information och ekonomisk analys*

411. Kommissionen påminner om att det ömsesidiga erkännandet kräver kraftiga insatser på det praktiska planet: ett av de områden där det behövs investeringar är informationsområdet. (...) [sidan 8]

*Att göra mekanismerna för att lösa problemen effektivare*

412. Den rapport som kommissionen kommer att publicera vart annat år om tillämpningen av det ömsesidiga erkännandet kommer att öka möjligheten att mera i detalj bedöma behovet av ett nytt initiativ om harmonisering eller ytterligare harmonisering på vissa områden med beaktande av subsidiaritetsprincipen. Harmonisering måste tillgripas när det bedöms nödvändigt, t.ex. när alla försök att tillämpa det ömsesidiga erkännandet har misslyckats och när gemenskapens ingripande tillför ett mervärde. ... [sidan 10]

**Åtgärder från medlemsstaternas sida**

413. Det är i första hand medlemsstaterna som har ansvaret för genomförandet av principen och kommissionen ser det som önskvärt att ett verkligt partnerskap skapas mellan medlemsstaterna och kommissionen för att det ömsesidiga erkännandet skall fungera bättre.
414. Att mera systematiskt vända sig till "kontaktpunkterna", som tillkom för alla områden på den inre marknaden inom ramen för genomförandet av handlingsplanen 1997 och beslut 3052/95, skall i fortsättningen uppmuntras av medlemsstaterna. På området för yrken som är reglerade i lag tillkom genom direktiven om en generell ordning nationella samordnare. Deras roll, som liknar kontaktpunkternas på den inre marknaden, skall stärkas. (...)" [sidan 12]

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar  
Ordförande*